

*POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED
KRZYWDZENIEM W OŚRODKACH DLA
CUDZOZIEMCÓW PROWADZONYCH
PRZEZ URZĄD DO SPRAW
CUDZOZIEMCÓW*

SPIS TREŚCI:

I. PREAMBUŁA	1
II. CEL I ODBIORCY POLITYKI.....	1
III. DEFINICJE.....	1
IV. PROFILAKTYKA KRZYWDZENIA DZIECI W OŚRODKU.....	3
V. INTERWENCJA W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA	5
VI. WDROŻENIE POLITYKI	5
VII. MONITOROWANIE POLITYKI	6
ZAŁĄCZNIK nr 1.....	7
Zasady bezpiecznych relacji personel ośrodka – dziecko	7
ZAŁĄCZNIK nr 2.....	9
Ochrona danych osobowych i wizerunku dziecka.....	9
ZAŁĄCZNIK nr 3.....	11
Zasady rekrutacji i zatrudniania	11
ZAŁĄCZNIK nr 4.....	14
Oświadczenie o krajach zamieszkania.....	14
ZAŁĄCZNIK nr 5.....	15
Oświadczenie o niekaralności.....	15
ZAŁĄCZNIK nr 6.....	16
Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.....	16
I. Krzywdzenie dziecka ze strony opiekuna lub innej osoby zamieszkującej ośrodek	16
II. Krzywdzenie dziecka ze strony pracownika Urzędu	17
III. Krzywdzenie dziecka ze strony współpracownika DPS UdSC	18
IV. Krzywdzenie rówieśnicze.....	18
V. Krzywdzenie dziecka przez inną osobę – sprawca zewnętrzny	19
ZAŁĄCZNIK nr 7.....	20
Schemat interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.....	20
ZAŁĄCZNIK nr 8.....	27
Karta interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.....	27
ZAŁĄCZNIK nr 9.....	30
Zgoda na ujawnienie informacji.....	30
ZAŁĄCZNIK nr 10	31
Wzór notatki służbowej sporządzanej przez pracownika ośrodka dla cudzoziemców – do sporządzania w przypadkach aktualizacji informacji dotyczącej danej sprawy.....	31
URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW.....	31

ZAŁĄCZNIK nr 11	32
<i>Oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i>	<i>32</i>
ZAŁĄCZNIK nr 12	33
<i>Ankieta służąca do monitorowania stopnia wdrażania zapisów Polityki</i>	<i>33</i>
ZAŁĄCZNIK nr 13	34
<i>Ankieta do samooceny</i>	<i>34</i>
ZAŁĄCZNIK nr 14	37
<i>Wytyczne w zakresie technik i sposobów prowadzenia rozmowy z dzieckiem krzywdzonym, rodzicem/opiekunem krzywdzonego dziecka oraz dzieckiem sprawcą i dzieckiem pokrzywdzonym przemocą rówieśniczą.....</i>	<i>37</i>
ZAŁĄCZNIK nr 15	40
<i>Przykładowe studium przypadku – opisy sytuacji dotyczące krzywdzenia dzieci oraz podjęte działania.....</i>	<i>40</i>
ZAŁĄCZNIK nr 16	42
<i>Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi</i>	<i>42</i>
ZAŁĄCZNIK nr 17	44
<i>Skrócona wersja Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w ośrodkach dla cudzoziemców</i>	<i>44</i>
ZAŁĄCZNIK nr 18	46
<i>Skrócona wersja Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem dla dorosłych mieszkańców ośrodków dla cudzoziemców.....</i>	<i>46</i>

I. PREAMBUŁA

Uznając, że dzieci cudzoziemskie mają prawo do szczególnej ochrony i pomocy oraz nawiązując do praw przysługujących wszystkim dzieciom na mocy Konwencji o Prawach Dziecka, zwłaszcza prawa do ochrony przed wszelkimi formami krzywdzenia, wynikającego z artykułu 19 KoPD oraz ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich: wszyscy pracownicy Departamentu Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz pracownicy firm i organizacji, które działają na zlecenie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na terenie ośrodków lub prowadzą w ośrodkach projekty skierowane do ich mieszkańców, zwani dalej pracownikami i współpracownikami Departamentu Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zobowiązani są do podejmowania działań mających na celu zapewnienie wszystkim dzieciom cudzoziemskim bezpieczeństwa. Działania te będą podejmowane bez względu na narodowość, wyznanie, kolor skóry, orientację i płeć dziecka, z poszanowaniem godności dziecka w oparciu o przepisy prawa krajowego, międzynarodowego, postanowienia Konwencji o Prawach Dziecka, która jest prawem międzynarodowym oraz zapisy niniejszej Polityki i będą miały charakter zarówno:

- **profilaktyczny**, skierowany na edukację w zakresie ochrony praw dziecka i minimalizowanie ryzyka wystąpienia krzywdzenia dziecka;
- jak i **interwencyjny**, mający na celu podjęcie właściwych działań w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia krzywdzenia dziecka.

II. CEL I ODBIORCY POLITYKI

Niniejszy dokument, skierowany do wszystkich pracowników i współpracowników Departamentu Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz cudzoziemców i małoletnich mieszkańców ośrodków dla cudzoziemców. Dokument wyznacza standardy i procedury postępowania, których celem jest:

- zwiększenie świadomości na temat wagi ochrony dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia;
- dostarczenie wskazówek i określenie trybu postępowania i zakresu odpowiedzialności we wszystkich działaniach dotyczących bezpieczeństwa dzieci;
- zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa poprzez działania profilaktyczne.

III. DEFINICJE

Dane osobowe dziecka – daną osobową jest każda informacja umożliwiająca, bezpośrednio lub pośrednio, identyfikację dziecka, np. imię i nazwisko.

Departament Pomocy Socjalnej (DPS) – departament znajdujący się w strukturze Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Dziecko – na potrzeby niniejszego dokumentu to każdy cudzoziemiec do ukończenia 18. roku życia, objęty procedurą o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Krzywdzenie dziecka – to wszystkie formy fizycznego i/lub psychicznego złego traktowania, zaniedbania, wykorzystania seksualnego lub komercyjnego, doznane od innej osoby dorosłej lub małoletniej skutkujące faktyczną lub potencjalną krzywdą dziecka w zakresie jego zdrowia, możliwości przetrwania, rozwoju lub godności. Zgodnie z obowiązującą definicją prawną krzywdzenie dziecka obejmuje również sytuację, w

której dziecko jest świadkiem przemocy domowej¹. Pod względem prawnym krzywdzenie dziecka może być kwalifikowane jako zagrożenie dobra dziecka lub przestępstwo.

Formy krzywdzenia:

- **Przemoc fizyczna** – może być aktem jednorazowym lub powtarzającym się, zaliczane są do niej w szczególności wszystkie kary cielesne, włącznie z zabronionymi prawnie klapsami, bicie ręką, pasem i innymi przedmiotami, bicie po twarzy, głowie i ciele dziecka, popychanie, szarpanie, przytrzymywanie, wiązanie, wykręcanie rąk, fizyczne zmuszanie do jedzenia, parzenie gorącą wodą, papierosami, ciągnięcie za uszy, włosy itp.
- **Przemoc psychiczna** – to powtarzające się i długotrwałe działanie, zalicza się do niego np.: straszenie, poniżanie, deprecjonowanie, lekceważenie, krytykowanie, dyskryminowanie, stawianie wymagań nieadekwatnych do możliwości dziecka, emocjonalne dystansowanie się i odrzucanie, oczernianie, wiktanie w problemy dorosłych, emocjonalne uzależnianie, ograniczanie kontaktów społecznych i swobodnego rozwoju.
- **Wykorzystanie seksualne** – to działania bez kontaktu fizycznego (np. eksponowanie genitaliów i oglądactwo, prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, prezentowanie materiałów pornograficznych – zdjęć, filmów, rysunków) lub z kontaktem fizycznym (w szczególności całowanie o charakterze seksualnym, pobudzanie intymnych części ciała dziecka ręką, przedmiotami, skłanianie dziecka do podobnych zachowań seksualnych wobec dorosłego, kontakty oralno-genitalne, stosunki udowe, penetracja seksualna ręką) oraz wykorzystanie seksualne dziecka do celów komercyjnych, takich jak prostytutka dziecięca, pornografia.
- **Zaniedbywanie dziecka** – to niezapewnianie dziecku bezpieczeństwa, stabilizacji i odpowiednich warunków sprzyjających rozwojowi fizycznemu, poznawczemu, społecznemu, emocjonalnemu i psychoseksualnemu (brak stosownego i bezpiecznego schronienia, opieki, odżywiania, podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, szczepień, dostępu do edukacji, nieposyłanie do szkoły, niezabezpieczanie książek i pomocy szkolnych, ograniczanie kontaktów społecznych, brak dbałości o bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne).
- **Tradycyjne praktyki niezgodne z prawem** – praktyki, zwyczaje kulturowe lub religijne w wyniku, których dziecko jest narażone na krzywdzenie fizyczne lub psychiczne, lub staje się ofiarą wykorzystywania seksualnego. Przykładem takiej praktyki jest obrzezanie dziewcząt czy małżeństwa dzieci.
- **Komercyjne wykorzystywanie dzieci** – to różne działania, których wspólnym mianownikiem jest czerpanie korzyści majątkowych z nielegalnych transakcji i usług z wykorzystaniem lub zaangażowaniem dzieci do 18 roku życia. Jest to w szczególności handel dziećmi w celach adopcyjnych, wykorzystywanie dzieci do żebrania, prostytutka dziecięca, jak i bardzo różnicowany obszar nielegalnej pracy dzieci.
- **Przemoc rówieśnicza** – ma miejsce wtedy, gdy dziecko w wyniku działań innych dzieci doświadcza dotkliwej lub długotrwałej przykrości lub krzywdy. Może polegać na bezpośredniej przemocy fizycznej, m.in.: kopaniu, biciu, niszczeniu rzeczy ofiary lub psychicznej: np. obrażaniu, ośmieszaniu, szantażowaniu, wykluczaniu.

Częstą formą przemocy rówieśniczej jest cyberprzemoc, czyli przemoc z użyciem nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych – najczęściej internetu i/lub telefonu komórkowego. Może przybierać różne formy, z których najczęstsze to: nękanie, grożenie, szantażowanie, podszywanie się pod kogoś w sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących zdjęć, filmów.

¹ Art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

Zespół - Lokalny Zespół Współdziałania (LZW) - forma współpracy stron Porozumienia w sprawie standardowych procedur postępowania w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania oraz reagowania na przypadki przemocy seksualnej lub przemocy związanej z płcią wobec cudzoziemców przebywających w ośrodkach dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, do którego Urząd do Spraw Cudzoziemców przystąpił w 2008 r. wraz z Komendą Główną Policji, UNHCR, Fundacją „LaStrada” i Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć. W skład LZW wchodzi: pracownik DPS odpowiedzialny za dany ośrodek, funkcjonariusz lokalnej jednostki Policji, na terenie działania której funkcjonuje ośrodek, przedstawiciel NGO-s będącej stroną porozumienia lub inna NGO zaproszona do współpracy. Lokalne Zespoły Współdziałania współpracują także z personelem medycznym, administratorem ośrodka, przedstawicielami środowisk uchodźczych.

Opiekun dziecka - to osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu, która posiada uprawnienia do otrzymywania informacji w sprawach regulowanych niniejszą procedurą.

Ośrodek dla Cudzoziemców - ośrodek, którego prowadzenie organizuje Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w którym mieszkają cudzoziemcy znajdujący się w trakcie postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Pracownicy Urzędu (pracownicy DPS) - osoby zatrudnione przez Urząd do Spraw Cudzoziemców, realizujące zadania w ramach funkcjonowania ośrodka, które osobiście wykonują powierzone im zadania, tj. w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego.

Współpracownicy Urzędu (współpracownicy DPS UdSC) - osoby realizujące zadania w ramach funkcjonowania ośrodka, które osobiście wykonują powierzone im zadania, tj. w szczególności osoby samozatrudnione, osoby zatrudnione przez firmy zewnętrzne, osoby współpracujące w rozumieniu Ustawy z dn. 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) oraz pracownicy firm i organizacji, które działają na zlecenie Szefa Urzędu na terenie ośrodków lub prowadzą w ośrodkach działania skierowane do ich mieszkańców - przedstawiciele organizacji lub instytucji współpracujący w ramach działania realizowanego na terenie ośrodka oraz osoby wykonujące zadania zlecone na mocy odrębnych umów i porozumień.

Mieszkańcy ośrodka w tym rodzice i ich małoletnie dzieci- osoby ubiegające się o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce i mieszkające w ośrodkach dla cudzoziemców.

Urząd (UdSC) - Urząd do Spraw Cudzoziemców.

Zgoda opiekuna - oznacza zgodę osoby uprawnionej do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciela ustawowego (rodzica, opiekuna prawnego) lub innej osoby uprawnionej do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu, która posiada uprawnienia do udzielenia zgody. W przypadku rodziców oznacza zgodę obojga rodziców, a w szczególnych przypadkach co najmniej jednego z nich. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka, należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

IV. PROFILAKTYKA KRZYWDZENIA DZIECI W OŚRODKU

W tej części dokumentu znajdują się procedury i działania, które powinny być podejmowane w celu zapobiegania krzywdzeniu dziecka w ośrodku dla cudzoziemców. Ich adresatem są pracownicy Departamentu Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz współpracownicy Departamentu Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców, opiekunowie dzieci oraz ich dzieci przebywające w ośrodku.

IV.1. Pracownicy i współpracownicy

Zasady bezpiecznych relacji personel placówki – dziecko

Zasady są jasnym przewodnikiem po tym, jakie zachowania i praktyki są dozwolone, a jakie niedopuszczalne w kontakcie z dziećmi przebywającymi w ośrodku. Obowiązują wszystkich pracowników i współpracowników DPS UdSC.

Wszyscy pracownicy DPS oraz pracownicy firm i organizacji, które działają na zlecenie Szefa Urzędu na terenie ośrodków lub prowadzą w ośrodkach projekty skierowane do ich mieszkańców, zapoznają się z zasadami i zobowiązują się pisemnie do ich przestrzegania.

Zasady bezpiecznych relacji personel ośrodka – dziecko znajdują się w Załączniku nr 1.

Ochrona danych osobowych i wizerunku dziecka

W ośrodku obowiązują zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dziecka. Każdorazowo na wykorzystanie danych i wizerunku dziecka w celach innych niż uregulowane w odpowiednich przepisach prawnych, dotyczących działania ośrodków, wymagana jest zgoda opiekuna dziecka. Szczegółowe zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka dostępne są w Załączniku nr 2.

Rekrutacja nowych pracowników i współpracowników ośrodka

Urząd stosuje zasady weryfikacji nowo przyjmowanych osób pod kątem bezpieczeństwa przebywających w nim dzieci, w celu zminimalizowania ryzyka zatrudnienia osoby, która może stanowić dla nich zagrożenie.

Zasady rekrutacji znajdują się w Załączniku nr 3.

Edukacja pracowników

Urząd do Spraw Cudzoziemców oferuje pracownikom DPS szkolenia lub materiały w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem, aby kształtować i podtrzymywać postawy, umiejętności i wiedzę niezbędne do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa.

Wszyscy pracownicy DPS i współpracownicy DPS UdSC mają obowiązek zapoznania się z obowiązującą w DPS Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Wszyscy pracownicy DPS pracujący w ośrodkach, posiadają wiedzę w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia dzieci.

Współpracownicy DPS UdSC mają podstawową wiedzę na temat zjawiska przemocy, praw dziecka i procedur interwencji.

IV.2. Rodzice

Edukacja opiekunów

DPS zapewnia rodzicom oraz opiekunom edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

Rodzice zapoznają się z obowiązującą w placówce Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Rodzicom udostępniona jest uproszczona wersja niniejszej Polityki ochrony dzieci w językach dla nich zrozumiałych.

IV.3. Dzieci

Edukacja dzieci

DPS zapewnia dzieciom edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem.

Dzieci są informowane, do kogo mają się zgłosić po pomoc w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania. Dzieciom udostępniona jest skrócona i uproszczona wersja niniejszej Polityki ochrony dzieci, dostępna w językach dla nich zrozumiałych².

V. INTERWENCJA W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA

Ta część dokumentu przedstawia procedury zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji, które określają, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny, pracowników/współpracowników ośrodka oraz rówieśników.

Wszyscy pracownicy i współpracownicy DPS UdSC zobowiązani są do ochrony dzieci przed krzywdzeniem, do zgłaszania wyznaczonym pracownikom DPS wszelkich podejrzeń przypadków krzywdzenia dziecka oraz do pełnej współpracy w ich wyjaśnianiu.

Każde zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia dziecka jest traktowane poważnie i podlega wyjaśnieniu bez względu na to, czy pochodzi od dziecka, rodzica/opiekuna, pracownika/współpracownika DPS UdSC.

Tożsamość osoby zgłaszającej nie jest ujawniana, jeżeli mogą, zaistnieć jakieś okoliczności stanowiące zagrożenie dla jej bezpieczeństwa.

Wszystkie informacje dotyczące podejrzonej sytuacji traktowane są poufnie, o ile nie istnieje konieczność przekazania ich odpowiednim organom.

Dziecku, które mogło doznać krzywdzenia, DPS zapewnia, w miarę możliwości, pomoc i wsparcie, kierując je, jeśli zachodzi taka potrzeba do wskazanej przez Sąd/Policję, Straż Graniczną, placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W DPS istnieją spisane procedury interwencji, którą należy podjąć w przypadku podejrzenia krzywdzenia cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz korzystających z ochrony czasowej w tym dzieci.

Szczegółowe procedury interwencji, schemat i kartę interwencji przedstawiono odpowiednio w Załącznikach nr 6, nr 7 i nr 8.

VI. WDROŻENIE POLITYKI

Ochrona dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia jest obowiązkiem opiekunów prawnych dziecka oraz wszystkich pracowników i współpracowników DPS UdSC. Stąd też są oni zobowiązani do zapoznania się z zapisami niniejszej Polityki. Pracownicy i współpracownicy DPS UdSC

² Art. 22c ust. 7 w zw. z ust. 5 Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.).- wersja od 15 lutego 2024 r.

potwierdzają zapoznanie się z niniejszą Polityką poprzez podpisanie oświadczenia przedstawionego w Załączniku nr 11 i stosowania jej zapisów w swojej pracy w ośrodkach.

Wszystkie podpisane oświadczenia przechowywane są w DPS w dokumentacji Naczelników poszczególnych Wydziałów DPS według właściwości.

W celu zapoznania każdej nowej rodziny przyjętej do ośrodka z treścią Polityki wyciąg z dokumentu Polityki sporządzony jest w językach zrozumiałych dla cudzoziemców i udostępniany w ośrodkach recepcyjnych (Biała Podlaska i Podkowa Leśna - Dębak) podczas procedury rejestracji cudzoziemca. Dokument jest też stale dostępny na tablicach ogłoszeń w ośrodkach dla cudzoziemców i innych ustalonych miejscach przez pracowników ośrodków, do wglądu. Skrócona wersja Polityki przygotowana dla małoletnich mieszkańców ośrodków, dostępna w językach zrozumiałych dla cudzoziemców, jest udostępniana na tablicach ogłoszeń i dystrybuowana wśród małoletnich.

Polityka wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

VII. MONITOROWANIE POLITYKI

Dyrektor DPS wyznaczy koordynatora odpowiedzialnego za monitorowanie znajomości i przestrzegania zapisów Polityki na terenie ośrodków oraz w Zespole Obsługi Cudzoziemców ul. Taborowa 16 w Warszawie.

Monitorowanie znajomości i przestrzegania zapisów Polityki jest niezwykle istotne w celu:

- zapewnienia pełnego wdrożenia zapisów Polityki we wszystkich aspektach działania ośrodka;
- zidentyfikowania praktycznych trudności we wdrożeniu konkretnych zapisów i rozpoczęcia dyskusji nad ich rozwiązaniem;
- określenia charakteru dodatkowego wsparcia (np. informacyjnego, szkoleniowego) potrzebnego do pełnego wdrożenia zapisów Polityki.

Raz do roku Koordynator przedstawi Dyrektorowi DPS stan wdrożenia, znajomości i przestrzegania zapisów Polityki, w tym m.in.: liczbę i charakter działań profilaktycznych, liczbę i charakter oraz skutki działań interwencyjnych.

Do celów monitorowania wdrożenia i przestrzegania zapisów Polityki posłużą ankiety, przedstawione w Załączniku nr 12 i 13, dotyczące stopnia spełnienia standardów ochrony dzieci w ośrodku. Ankiety powinny być przeprowadzone co najmniej raz do roku, a co najmniej raz na 2 lata konsultacje z:

- pracownikami i współpracownikami DPS UdSC;
- dorosłymi członkami rodzin przebywających na terenie ośrodka;
- małoletnimi mieszkańcami ośrodków dla cudzoziemców przy współudziale i za pomocą materiałów dostosowanych do wieku dzieci przygotowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

W wyniku konsultacji i ankiety do samooceny raz na dwa lata lub częściej w razie konieczności, lub zmiany przepisów prawnych dotyczących obszaru opisanego w Polityce, Koordynator zainicjuje ewentualną rewizję zapisów Polityki, mającą na celu zapewnienie ich jak największej skuteczności i adekwatności.

ZAŁĄCZNIK nr 1

Zasady bezpiecznych relacji personel ośrodka – dziecko

Wszyscy pracownicy i współpracownicy DPS UdSC są zobowiązani do:

- *równego traktowania wszystkich dzieci, z szacunkiem, bez względu na narodowość, pochodzenie etniczne, wyznanie, kolor skóry i płeć dziecka;*
- *poszanowania kultury i zwyczajów społeczności, z której dziecko się wywodzi, o ile nie są one potencjalnie dla dziecka krzywdzące i sprzeczne z polskim porządkiem prawnym;*
- *kierowania do dzieci jasnych komunikatów i używania języka adekwatnego do wieku i poziomu rozwoju dziecka;*
- *włączania w miarę możliwości dziecka w decyzje, które go dotyczą. Pracownicy ośrodka powinni w miarę możliwości informować dzieci o podejmowanych wobec nich decyzjach i starać się brać pod uwagę oczekiwania dzieci. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy mu to wyjaśnić najszybciej jak to możliwe;*
- *analizy ryzyka pod kątem bezpieczeństwa dzieci, która poprzedza organizację zajęć i projektów angażujących dzieci oraz zaplanowania czynności minimalizujących zagrożenie dobrostanu dzieci;*
- *tworzenia kultury otwartości i wzajemnej odpowiedzialności sprzyjającej zgłaszaniu i omawianiu wszelkich zagadnień i problemów dotyczących ochrony dzieci;*
- *zachęcania dzieci do otwartego mówienia o swoich obawach dotyczących własnego bezpieczeństwa;*
- *zwracania dziecku uwagi na nieodpowiednie zachowanie w sposób nienaruszający godności dziecka;*
- *stosowania pozytywnych metod, wyłączających jakkolwiek przemoc w sytuacjach interwencyjnych lub konfliktowych;*
- *czuwania nad tym, by kontakt fizyczny z dzieckiem zawsze miał stosowny charakter i nie naruszał godności dziecka;*
- *bezwłocznego reagowania i wyjaśniania wszelkich podejrzeń, dotyczących nieodpowiednich zachowań pracowników względem dziecka. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zachowania przemocowe i dyskryminujące jak również nadmierna fascynacja dzieckiem przez pracowników/współpracowników muszą być raportowane przełożonym;*
- *zachowania szczególnej ostrożności wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy poinformować przełożonego o incydencie, zareagować stanowczo na próbę podjętą przez dziecko i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic;*
- *podejmowania działań wobec dzieci w porozumieniu i współdziałaniu psychologa pracującego w ośrodku dla cudzoziemców.*

Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników wobec dzieci:

- *spędzanie nadmiernej ilości czasu z dzieckiem sam na sam, z dala od innych, w zamkniętym pomieszczeniu lub w odosobnieniu bez zgody opiekunów, zabieranie dziecka do swojego domu bez zgody opiekunów;*
- *nawiązywanie z dziećmi kontaktów poza czasem pracy i bez wiedzy przełożonego oraz rodziców, obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych);*

- faworyzowanie lub wykluczanie konkretnych dzieci z aktywności podejmowanych przez pracowników;
- wszelkie zachowania, które zawstydzają, upokarzają, deprecjonują oraz poniżają dzieci, lub mają znamiona innych form przemocy psychicznej lub fizycznej;
- podawanie dziecku alkoholu lub innych środków odurzających;
- akceptowanie bądź uczestniczenie w nielegalnych czynnościach, w które angażowane jest dziecko, w tym w tradycyjnych praktykach niezgodnych z polskim prawem;
- zachowywanie się w sposób seksualnie prowokacyjny i nawiązywanie relacji o charakterze romantycznym i/lub seksualnym z dziećmi, w tym składania dzieciom propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;
- zachowywanie się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- przyjmowanie pieniędzy i prezentów od dziecka lub rodziców/opiekunów prawnych dziecka. Zakazane jest również wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń pracownika o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych;
- ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej, a także rejestrowanie wizerunku dziecka do użytku prywatnego (prywatnym telefonem, aparatem itd.) oraz ich publikacja w mediach społecznościowych.

ZAŁĄCZNIK nr 2

Ochrona danych osobowych i wizerunku dziecka

Ochrona danych osobowych dziecka w ośrodku dla cudzoziemców:

- *pracownicy i współpracownicy DPS UdSC mogą wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka, w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka;*
- *pracownicy DPS oraz pracownicy firm i organizacji, które działają na zlecenie Szefa Urzędu na terenie ośrodków lub prowadzą w ośrodkach projekty skierowane do ich mieszkańców, nie udostępniają przedstawicielom mediów informacji o dzieciach i ich opiekunach bez ich zgody;*
- *pracownicy DPS oraz pracownicy firm i organizacji, które działają na zlecenie Szefa Urzędu na terenie ośrodków lub prowadzą w ośrodkach projekty skierowane do ich mieszkańców, nie kontaktują przedstawicieli mediów z dziećmi bez zgody i wiedzy rodziców;*
- *umowy zawierane z ww. pracownikami DPS, firmami lub organizacjami określają zasady zachowania tajemnicy danych osobowych, do których uzyskują oni dostęp w związku ze świadczeniem pracy lub usług w ośrodkach.*

Ochrona wizerunku dziecka w ośrodku dla cudzoziemców:

- *DPS zobowiązuje się do ochrony wizerunku dziecka i poszanowania praw dziecka w tym zakresie;*
- *wizerunek dziecka stanowi jego daną osobową, jak i dobro osobiste chronione przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.);*
- *żadne upublicznione zdjęcie nie może naruszać sfery intymności ani godności dziecka. Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby;*
- *nie wolno wykonywać, przetwarzać i publikować zdjęć dzieci ukazujących je w sytuacjach dla nich poniżających, obraźliwych lub prezentujących je w negatywnym kontekście;*
- *należy dołożyć starań, aby wykorzystywać obrazy pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy;*
- *należy się upewnić, że fotograf lub osoba filmująca nie spędza czasu z dziećmi bez nadzoru rodzica lub uprawnionego pracownika/współpracownika;*
- *wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiednich wizerunków dzieci należy zgłaszać do DPS UdSC i rejestrować, podobnie jak inne niepokojące sygnały, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci;*
- *upublicznienie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie, wymaga pisemnej zgody rodziców/opiekunów na wykorzystanie jego wizerunku oraz zgody dziecka. Należy też poinformować wszystkich zainteresowanych o tym, gdzie, jak długo i w jaki sposób zostanie wykorzystany wizerunek dziecka;*
- *pracownikom DPS oraz współpracownikom DPS UdSC nie wolno na terenie ośrodka umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) bez pisemnej zgody rodzica lub prawnego opiekuna dziecka oraz bez zgody dziecka, jeżeli jej uzyskanie było możliwe oraz uzasadnione wiekiem i stopniem rozwoju dziecka;*
- *podpisując zdjęcia, należy używać tylko imion dzieci, nie należy ujawniać zbyt wielu szczegółów dotyczących ich miejsca zamieszkania, miejsca pochodzenia, danych osobowych, danych szczególnych kategorii i innych specyficznych cech umożliwiających identyfikację;*

- *każda próba utrwalenia wizerunku dziecka podejmowana z naruszeniem ww. zasad powinna być natychmiast zgłoszona do pracownika ośrodka dla cudzoziemców, który przekazuje informacje o zdarzeniu do Dyrektora DPS;*
- *jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie i rozpowszechnianie wizerunku dziecka nie jest wymagana (art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych).*

ZAŁĄCZNIK nr 3

Zasady rekrutacji i zatrudniania

Zasady rekrutacji i zatrudniania:

- Art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)³ wymaga, aby pracodawca lub inny organizator w zakresie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi uzyskiwał informację, czy dane kandydata na pracownika lub współpracownika w zakresie działalności określonej ww. przepisami zostały umieszczone w Rejestrze Sprawców Przepływstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
- Kandydat (także obywatel polski) zobowiązany jest złożyć oświadczenie o krajach zamieszkania, innych niż Rzeczypospolita Polska lub państwo obywatelstwa (cudzoziemca) z okresu 20 lat poprzedzających złożenie oświadczenia.
- Poza obowiązkiem weryfikacji personelu w rejestrach wskazanych w punkcie pierwszym pracodawca ma obowiązek pobrania od kandydata informacji z krajowych i zagranicznych rejestrów karnych (KRK). Informację z zagranicznych rejestrów karnych państwa obywatelstwa pobiera się zawsze w przypadku zatrudnienia obcokrajowca. Informację z zagranicznych rejestrów karnych państwa zamieszkania innego niż państwo obywatelstwa (jeśli takie było) pobiera się zarówno od cudzoziemca, jak polskiego obywatela. Oświadczenie o niekaralności zamiast zaświadczenia z KRK pobiera się wtedy, gdy nie jest możliwe uzyskanie informacji z zagranicznego rejestru, gdyż dany kraj nie prowadzi takiego rejestru lub nie przewiduje udostępniania informacji z takiego rejestru⁴.
- Obowiązki weryfikacji personelu określone w niniejszym załączniku dotyczyć będą wyłącznie osób wykonujących przywołane powyżej czynności z art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, z którymi pracodawca ma nawiązać stosunek pracy lub przed dopuszczeniem ich do innej działalności – niezależnie od tego, czy będą one wykonywane na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy wolontariatu czy prowadzonej działalności gospodarczej.
- Obowiązek sprawdzania i informowania o wynikach dokonanego sprawdzenia obowiązuje od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, tj. od dnia 15 lutego 2024 r.

Procedura weryfikacji niekaralności przebiega w następujący sposób:

1. Wykonawca umowy zawartej z UdSC, fundacja, stowarzyszenie lub inny podmiot działający na rzecz cudzoziemców, zwany dalej „Organizatorem”:

Przekazuje do DPS pisemne oświadczenie podpisane odręcznie (lub jego skan) bądź przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego, iż dane osoby, która będzie realizowała działania na rzecz mieszkańców ośrodka dla cudzoziemców oraz innych cudzoziemców będących pod opieką DPS (spoza

³ W wersji obowiązującej od dnia 15 lutego 2024 roku.

⁴ W sytuacjach obiektywnych niezależnych od UdSC jak i kandydata na pracownika, w przypadku kiedy uzyskanie informacji z zagranicznego Rejestru (KRK) jest niemożliwe (np. względy o charakterze politycznym) a jednocześnie dotychczasowa współpraca z kandydatem nie budzi żadnych wątpliwości co do jego postawy należy pobrać od kandydata oświadczenie o niekaralności z wyjaśnieniem dotyczącym okoliczności niemożności pozyskania takiej informacji.

ośrodka) zostały zweryfikowane zgodnie z 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

W ramach tej weryfikacji Organizator zobowiązany jest do sprawdzenia tej osoby w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Dodatkowo osoba, która będzie realizowała działania na rzecz cudzoziemców, powinna przedstawić Organizatorowi:

- a) informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub odpowiedzialności za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione i określone w przepisach prawa obcego,
- b) oświadczenie (zał. nr 4) o krajach zamieszkania innych niż państwo obywatelstwa w okresie 20 lat poprzedzających złożenie oświadczenia (oświadczenie o zamieszkaniu nie dotyczy sytuacji, w których osoba przebywała w danym państwie np. w celach wypoczynku, odwiedzin, czy leczenia),
- c) informację z rejestrów karnych państwa obywatelstwa (w przypadku cudzoziemca) oraz państwa zamieszkania (w przypadku cudzoziemca i obywatela polskiego, jeśli mieszkali poza państwem swojego obywatelstwa),
- d) oświadczenie o niekaralności (zał. nr 5) zamiast informacji określonych w ppkt c, gdy nie jest możliwe uzyskanie informacji z zagranicznego rejestru, gdyż dany kraj nie prowadzi takiego rejestru lub nie przewiduje udostępniania informacji z takiego rejestru.

Informacje od Organizatora o sprawdzeniu zgodnie z powyższymi zasadami osoby, która będzie realizowała działania na rzecz cudzoziemców, przekazywane są do DPS wraz z wnioskiem o wyrażenie zgody na wejście na teren ośrodka.

Informacje i oświadczenia są przechowywane w dokumentacji wykonawcy i udostępniane do wglądu pracownikowi nadzorującemu realizację danej umowy w DPS na jego wniosek. W przypadku fundacji, stowarzyszeń i innych podmiotów działających na rzecz cudzoziemców informacje i oświadczenia są przechowywane w dokumentacji prowadzonej przez te jednostki i udostępniane do wglądu uprawnionemu pracownikom DPS.

2. Procedura weryfikacji niekaralności osoby fizycznej przebiega w następujący sposób:

Osoba fizyczna przedstawia wraz z wnioskiem o wejście na teren ośrodka dla cudzoziemców:

- a) informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub odpowiedzialności za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione i określone w przepisach prawa obcego,
- b) oświadczenie (zał. nr 4) o krajach zamieszkania innych niż państwo obywatelstwa w okresie 20 lat poprzedzających złożenie oświadczenia (oświadczenie o zamieszkaniu nie dotyczy sytuacji, w których osoba przebywała w danym państwie np. w celach wypoczynku, odwiedzin, czy leczenia),
- c) informację z rejestrów karnych państwa obywatelstwa (w przypadku cudzoziemca) oraz państwa zamieszkania (w przypadku cudzoziemca i obywatela polskiego, jeśli mieszkał poza państwem swojego obywatelstwa),
- d) oświadczenie o niekaralności (zał. nr 5) zamiast informacji określonych w ppkt c, gdy nie jest możliwe uzyskanie informacji z zagranicznego rejestru, gdyż dany kraj nie prowadzi takiego rejestru lub nie przewiduje udostępniania informacji z takiego rejestru (oświadczenie o niekaralności powinno zawierać wyjaśnienie dotyczące niemożności pozyskania informacji z Rejestru).

Dodatkowo taka osoba jest sprawdzana przez uprawnionego pracownika DPS w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

ZAŁĄCZNIK nr 4

.....
Miejsce i data

Oświadczenie o krajach zamieszkania

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa⁵:

1.

2.

oraz przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych⁶.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Czytelny podpis

⁵ Dotyczy obywateli RP i cudzoziemców.

⁶ W przypadku braku możliwości pozyskania informacji z rejestrów karnych należy złożyć oświadczenie o niekaralności.

ZAŁĄCZNIK nr 5

.....
Miejsce i data

Oświadczenie o niekaralności

*Ja, niżej podpisany ur.
..... / nr paszportu/ nr dowodu osobistego
oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.**

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Czytelny podpis

** Należy skreślić niewłaściwe. Dodatkowo w przypadku innej przyczyny braku możliwości pozyskania informacji z rejestru należy złożyć dodatkowe oświadczenie z wyjaśnieniem tej przyczyny.*

ZAŁĄCZNIK nr 6

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

I. Krzywdzenie dziecka ze strony opiekuna lub innej osoby zamieszkującej ośrodek

1. W przypadku powzięcia przez pracownika DPS podejrzania, że dobro dziecka jest zagrożone przez opiekuna lub inną osobę zamieszkującą ośrodek, pracownik ma obowiązek dołożyć wszelkich starań w celu zabezpieczenia dobra dziecka, w tym zwłaszcza jego bezpieczeństwa oraz wyjaśnienia okoliczności zdarzenia (wskazówki dotyczące rozmowy z dzieckiem oraz rodzicem niekrzywdzącym zawarte są w załączniku nr 14).

2. W przypadku powzięcia podejrzania, o którym mowa w pkt 1 przez współpracownika DPS UdSC, współpracownik ten ma obowiązek poinformowania wyznaczonego pracownika DPS, który postępuje jak w pkt 1.

3. **Schemat reagowania w przypadku krzywdzenia dziecka – Pracownik DPS podejmuje następujące działania:**

- A) niezwłocznie podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecka;**
- B) podejmuje działania zmierzające do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i psychologicznych dziecka;**
- C) przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z opiekunem dziecka, które mogło zostać poddane krzywdzeniu oraz informuje o podejrzeniu krzywdzenia;**
- D) informuje pracowników ochrony ośrodka o konieczności wzmożonego nadzoru w związku z zdarzeniem;**
- E) informuje o zdarzeniu bezpośredniego przełożonego (telefonicznie);**
- F) po podjęciu działań zawartych w pkt A,B,C,D,E,G pracownik ośrodka sporządza notatkę urzędową (wzór notatki urzędowej w załączniku nr 8) dotyczącą zaistniałego zdarzenia, w której zostanie zawarta ocena lub opis sytuacji dziecka (na podstawie rozmów z opiekunem dziecka oraz z pracownikami lub współpracownikami DPS UdSC posiadającymi informacje na temat zdarzenia, notatka może też zawierać informacje pozyskane od dziecka), zawierający plan pomocy dziecku oraz ustalenia poczynione z opiekunami, których celem jest skuteczne zabezpieczenie dobra dziecka. Notatka urzędowa zostaje przekazana Dyrektorowi DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego, który może podjąć decyzję odnośnie wniesienia do podmiotu uprawnionego⁷ wniosku o wszczęcie procedury Niebieskie Karty, wniesienia wniosku o wgląd w sytuację dziecka i rodziny do sądu rodzinnego:**
 - plan/opis pomocy dziecku, o którym mowa w pkt F, powinien zawierać wskazania dotyczące podjęcia przez pracowników DPS działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby odizolowania dziecka od źródeł zagrożenia i zapewnienia mu bezpiecznego miejsca pobytu;

⁷ Podmiotem uprawnionym do wszczęcia procedury Niebieskie Karty jest:

- a) pracownik socjalny lub psycholog/pedagog/terapeuta jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- b) funkcjonariusz Policji;
- c) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- d) asystent rodziny;
- e) nauczyciele będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- f) osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- g) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- h) psycholog, pedagog lub terapeuta zatrudniony w oświacie;
- i) psycholog, pedagog lub terapeuta zatrudniony w ochronie zdrowia;
- j) psycholog, pedagog lub terapeuta organizacji pozarządowych.

- pracownik DPS omawia sytuację dziecka z pracownikami pomocy medycznej zatrudnionymi w ośrodku dla cudzoziemców (lekarz, pielęgniarka, psycholog) i konsultuje z nimi plan pomocy dziecku;
- w przypadku, gdy opiekunowie w sposób rażąco zaniedbują dziecko lub pomimo zastosowanych środków i opracowanego planu pomocy, sytuacja dziecka nie ulega poprawie, pracownik DPS przekazuje informację przełożonemu, który występuje do sądu o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych;
- aktualizacja informacji w danej sprawie przekazywana jest w formie notatki służbowej do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego (wzór notatki służbowej w załączniku nr 10).

G) ustala spotkanie w ramach Lokalnego Zespołu Współdziałania (zwołuje Zespół LZW):

- pracownik DPS sporządza protokół ze spotkania członków LZW, który zawiera informacje z realizacji planu pomocy dziecku i aktualnej sytuacji dziecka/rodziny. Protokół przesyła do sekretariatu Departamentu Pomocy Socjalnej.

4. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez opiekuna lub inną osobę zamieszkujejącą ośrodek, w szczególności wykorzystywania seksualnego, znęcania się (fizycznego lub psychicznego), jak również w przypadku stwierdzenia zaniedbywania, skutkującego narażeniem utraty życia lub zdrowia, pracownik DPS podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym pomocy medycznej i psychologicznej, w szczególności poprzez odseparowanie dziecka wraz z niekrzywdzącymi bliskimi od sprawcy krzywdzenia, zapewnienie szczególnego nadzoru ze strony pracowników ochrony oraz umieszczenia w innym miejscu odizolowanym od sprawcy wraz z niekrzywdzącymi bliskimi, a także podejmuje dalsze działania konieczne dla zaspokojenia szczególnych potrzeb dziecka krzywdzonego, w tym np. dostęp do wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, specjalistycznego itd.:

- kolejność podejmowanych działań przez pracownika DPS wg schematu zawartego w pkt 3;
- w przypadku, o którym mowa w pkt 4, pracownik DPS informuje opiekunów, że Dyrektor DPS ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa właściwej miejscowo policji;
- jeżeli poinformowanie opiekuna dziecka o obowiązku niezwłocznego zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, pracownik odstępuje od tego obowiązku;
- Dyrektor DPS podejmuje każdorazowo interwencję, także w sytuacji, jeśli opiekun dziecka lub inna organizacja/institucja podjęła interwencję w tej sprawie. Interwencja jest podejmowana pomimo posiadania informacji, że uczynił to już opiekun czy inna instytucja;
- jeżeli istnieje potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy i nie jest to sprzeczne z dobrem dziecka, pracownik DPS może przed podjęciem decyzji o rozpoczęciu interwencji spotkać się z opiekunem podejrzanym o krzywdzenie.

II. Krzywdzenie dziecka ze strony pracownika Urzędu

1. W przypadku, gdy podejrzanym o krzywdzenie dziecka jest pracownik DPS, inny pracownik DPS, który powziął o tym informację, podejmuje działania według schematu opisanego w pkt 3, podpunkt A, B, C, D, E, F.
2. Dyrektor DPS wzywa pracownika DPS podejrzanego o krzywdzenie dziecka w celu wyjaśnienia sprawy oraz informuje o zaistniałej sytuacji Dyrektora Generalnego Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
3. Jeżeli o podejrzeniu krzywdzenia dziecka przez pracownika DPS dowie się współpracownik DPS UdSC informuje on o zajściu innego niekrzywdzącego pracownika DPS, który postępuje tak jak w pkt 1.
4. W przypadku, gdy krzywdzenie dziecka ze strony pracownika DPS nie wypełnia znamion przestępstwa, ale stopień naruszenia dobra dziecka jest znaczny, niekrzywdzący pracownik DPS

podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym przygotowanie planu pomocy. Wobec pracownika DPS może zostać wszczęte postępowanie dyscyplinarne bądź zastosowanie innych środków określonych w Kodeksie pracy lub w Ustawie o służbie cywilnej, łącznie z wypowiedzeniem stosunku pracy.

5. W przypadku, gdy krzywdzenie dziecka ze strony pracownika DPS może jednocześnie wypełniać znamiona przestępstwa, niekrzywdzący pracownik DPS lub współpracownik DPS UdSC, który powziął o tym informację podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym przygotowanie planu pomocy i niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu niekrzywdzącego pracownika DPS który składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki policji.

6. Pracownik DPS, co do którego istnieje podejrzenie, że popełnił przestępstwo na szkodę dziecka, zostaje niezwłocznie odsunięty od pracy, która umożliwiałaby mu bezpośredni kontakt z małoletnim.

7. W przypadku skazania prawomocnym wyrokiem sądu – Dyrektor Generalny UdSC może zastosować środki określone w Kodeksie pracy lub w Ustawie o służbie cywilnej.

III. Krzywdzenie dziecka ze strony współpracownika DPS UdSC

1. W przypadku, gdy sprawcą krzywdzenia jest współpracownik DPS UdSC, pracownik DPS, który powziął o tym informację, ma obowiązek postępowania według schematu działania opisanego w pkt 3, podpunkt A, B, C, D, E, F, G.

2. Jeżeli o podejrzeniu krzywdzenia dziecka przez współpracownika DPS UdSC dowie się inny współpracownik DPS UdSC, informuje on o zajściu pracownika DPS, który postępuje tak jak w pkt 1.

3. Dyrektor DPS w porozumieniu z podmiotem zatrudniającym współpracownika, co do którego istnieje podejrzenie krzywdzenia dziecka, podejmuje decyzję o zakazie wstępu na teren ośrodka do momentu wyjaśnienia sytuacji.

4. W przypadku, gdy krzywdzenie dziecka ze strony współpracownika DPS UdSC nie wypełnia znamion przestępstwa, jednak stopień naruszenia dobra dziecka jest znaczny, uprawniony pracownik DPS podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym przygotowanie planu pomocy. Ponadto mogą zostać zastosowane środki w postaci wypowiedzenia umowy łączącej współpracownika z DPS UdSC, gdy podmiotem zatrudniającym współpracownika jest Urząd. W przypadku, gdy podmiotem zatrudniającym współpracownika nie jest Urząd, można podjąć decyzję o zakazie wstępu współpracownika na teren ośrodka.

5. W przypadku, gdy krzywdzenie dziecka ze strony współpracownika DPS UdSC może jednocześnie wypełniać znamiona przestępstwa, pracownik DPS lub współpracownik DPS UdSC, który powziął o tym informację, podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym przygotowanie planu pomocy i niezwłocznie zawiadomią o zdarzeniu Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego, który składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki policji.

IV. Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku, gdy na terenie ośrodka lub poza nim dochodzi do krzywdzenia rówieśniczego – osoba, która jest tego świadkiem lub pozyskała o tym informację, jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania o zdarzeniu pracownika DPS.

2. Kolejność podejmowanych działań przez pracownika DPS wg schematu zawartego w pkt 3, podpunkt A, B, C, D, E, F, G:

- pracownik przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka doświadczającego krzywdzenia rówieśniczego, ustala z nimi zasady dalszego postępowania oraz opracowuje plan pomocy we współpracy z innymi instytucjami na terenie których doszło do zdarzenia;

- pracownik przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka sprawcy krzywdzenia oraz ustala z nimi zasady dalszego postępowania;
- jeżeli sprawca krzywdzenia ma ukończone 13 lat, ale nie ma ukończonych 17 lat i dopuszcza się w stosunku do innego dziecka czynu karalnego, bezpośredni przełożony pracownika DPS, który poinformował o zaistniałej sytuacji, przekazuje tę informację Dyrektorowi DPS, który niezwłocznie zawiadamia o powyższym właściwą miejscowo jednostkę policji lub sąd rodzinny;
- jeżeli sprawca krzywdzenia rówieśniczego ma ukończone 17 lat, a jego zachowanie może jednocześnie wypełniać znamiona przestępstwa, bezpośredni przełożony pracownika DPS, który poinformował o zaistniałej sytuacji, przekazuje tę informację Dyrektorowi DPS, który niezwłocznie zawiadamia o powyższym właściwą miejscowo jednostkę policji.

V. Krzywdzenie dziecka przez inną osobę – sprawca zewnętrzny

1. W przypadku, gdy poza terenem ośrodka dochodzi do krzywdzenia dziecka lub podejrzenia krzywdzenia dziecka będącego mieszkańcem ośrodka ze strony osoby trzeciej spoza ośrodka i spoza rodziny dziecka – osoba, która pozyskała informację o zdarzeniu/podejrzeniu jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania o powyższym pracownika DPS.
2. Kolejność podejmowanych działań przez pracownika DPS wg schematu zawartego w pkt 3, podpunkt A, B, C, D, E, F, G:
 - pracownik DPS przeprowadza rozmowę z dzieckiem, jego opiekunami oraz osobami, które mogły być świadkami krzywdzenia i ustala z nimi zasady dalszego postępowania oraz opracowuje plan pomocy dziecku;
 - jeżeli sprawca krzywdzenia ma ukończone 13 lat, ale nie ma ukończonych 17 lat i dopuszcza się w stosunku do dziecka czynu karalnego, bezpośredni przełożony pracownika DPS, który poinformował o zaistniałej sytuacji, przekazuje tę informację Dyrektorowi DPS, który niezwłocznie zawiadamia o powyższym właściwą miejscowo jednostkę policji lub sąd rodzinny;
 - jeżeli sprawca krzywdzenia ma mniej niż 17 lat, a jego zachowanie nie stanowi czynu karalnego, lecz jest przejawem demoralizacji, oznaką innych problemów wychowawczych lub funkcjonowania rodziny – bezpośredni przełożony pracownika DPS, który poinformował o zaistniałej sytuacji, przekazuje tę informację Dyrektorowi DPS, który niezwłocznie zawiadamia o powyższym właściwy sąd rodzinny;
 - jeżeli sprawca krzywdzenia ma ukończone 17 lat, a jego zachowanie może jednocześnie wypełniać znamiona przestępstwa, bezpośredni przełożony pracownika DPS, który poinformował o zaistniałej sytuacji, przekazuje tę informację Dyrektorowi DPS, który niezwłocznie zawiadamia o powyższym właściwą miejscowo jednostkę policji.

Wszyscy pracownicy Departamentu Pomocy Socjalnej i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych uzyskały informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związane są zobowiązane do nieujawniania tych informacji osobom postronnym, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w przypadkach toczących się spraw wyjaśniających.

ZAŁĄCZNIK nr 7

Schemat interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

SPRAWCA	RODZAJ CZYNU	NR PUNKTU Z ZAŁ. 4	ETAP WEWNĘTRZNY	ETAP ZEWNĘTRZNY
<p>OPIEKUN, INNY MIESZKANIEC OŚRODKA</p>	<p>Zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.</p>	<p>I PKT 1, 2,3</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownik DPS udziela dziecku pomocy i zapewnia mu bezpieczeństwo, w przypadku znaczącego zagrożenia dla jego dobra osobistego i niezwłocznie zawiadamia telefonicznie bezpośredniego przełożonego. 2) Współpracownik DPS UdSC powiadamia pracownika DPS, który postępuje analogicznie jak w pkt 1. 3) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka. 4) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunem/innym mieszkańcem podejrzanym o krzywdzenie dziecka. 5) Pracownik DPS zgłasza krzywdzenia dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog)¹. 6) Pracownik DPS przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom ochrony ośrodka celem wzmożenia nadzoru w ośrodku dla cudzoziemców. 7) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową z opisem/oceną sytuacji dziecka oraz ustalonym kierunkiem poprawy jego sytuacji (plan pomocy dziecku) i przekazuje ją do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 8) Pracownik DPS zwołuje spotkanie w ramach zespołu LZW. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak współpracy opiekunów z pracownikami DPS – Dyrektor DPS składa wniosek do OPS/Policji o wszczęcie rodzinie Procedury Niebieskie Karty. • Nieprzestrzeganie ustaleń zawartych w notatce i wynikających z planu pomocy oraz dalsze zaniedbywanie dziecka o dużym nasileniu- Dyrektor DPS składa wniosek do sądu rodzinnego i opiekuńczego (art. 572 KPC).

<p style="text-align: center;">OPIEKUN, INNY MIESZKANIEC OŚRODKA</p>	<p>Przestępstwo na szkodę dziecka, np. znęcanie się, wykorzystanie seksualne.</p>	<p style="text-align: center;">I PKT 4</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownik DPS zapewnia dziecku bezpieczeństwo, udziela mu pomocy oraz niezwłocznie zawiadamia telefonicznie policję oraz bezpośredniego przełożonego. 2) Współpracownik DPS UdSC powiadamia pracownika DPS, który postępuje analogicznie jak w pkt 1. 3) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunem niekrzywdzącym dziecka. 4) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunem/innym mieszkańcem podejrzanym o krzywdzenie dziecka. 5) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog). 6) Pracownik DPS przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom ochrony ośrodka celem wzmocnienia nadzoru w ośrodku dla cudzoziemców. 7) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową z opisem/oceną sytuacji dziecka oraz planem pomocy do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 8) Dalsze monitorowanie działań zapewniających bezpieczeństwo osobiste skrzywdzonemu dziecku i wdrażanie planu pomocy wraz z dzieckiem i opiekunami dziecka (np. odseparowanie wraz z niekrzywdzącymi bliskimi od sprawcy krzywdzenia, zapewnienie szczególnego nadzoru ze strony pracowników ochrony, pracowników opieki medycznej i psychologicznej ośrodka). 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor DPS niezwłocznie zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę policji (art. 304 KPK lub art. 240 KK).
---	--	---	--	--

			<p>9) <i>Poinformowanie opiekunów o podjętych działaniach w sprawie i zobowiązanie ich do współpracy w tym zakresie.</i></p> <p>10) <i>Pracownik DPS zwołuje spotkanie zespołu LZW.</i></p>	
--	--	--	---	--

PRACOWNIK URZĘDU	Krzywdzenie niebędące przestępstwem, np. dyskryminacja, brak szacunku itp.	II PKT 4	<ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Pracownik DPS (niekrzywdzący) powiadamia bezpośredniego przełożonego, który informuje o sprawie Dyrektora DPS. Jeżeli bezpieczeństwo dziecka jest zagrożone, udziela mu pomocy i zapewnia bezpieczeństwo.</i> 2) <i>Współpracownik DPS UdSC powiadamia pracownika DPS, który postępuje jak w pkt 1. Jeżeli nie ma w ośrodku drugiego pracownika DPS – powiadamia Dyrektora DPS.</i> 3) <i>Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka.</i> 4) <i>Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka psychologowi zatrudnionemu w ośrodku.</i> 5) <i>Pracownik DPS sporządza notatkę służbową do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego.</i> 6) <i>Dyrektor DPS wzywa na rozmowę pracownika DPS w celu wyjaśnienia sprawy.</i> 7) <i>Dyrektor DPS podejmuje decyzję o ewentualnym zastosowaniu sankcji o charakterze dyscyplinarnym wobec pracownika podejrzanego o krzywdzenie dziecka.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak
PRACOWNIK URZĘDU	Przestępstwo na szkodę dziecka, np. z użyciem przemocy przeciwko wolności seksualnej itp.	II PKT 5	<ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Pracownik DPS zapewnia dziecku bezpieczeństwo i udziela mu pomocy, niezwłocznie telefonicznie powiadamia bezpośredniego przełożonego, który informuje o sprawie Dyrektora DPS.</i> 2) <i>Współpracownik powiadamia pracownika DPS, który postępuje jak w pkt 1. Jeżeli nie ma w ośrodku drugiego pracownika DPS, powiadamia Dyrektora DPS</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Generalny UdSC lub na jego polecenie Dyrektor DPS , który powziął podejrzenie, niezwłocznie zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę policji

			<ol style="list-style-type: none"> 3) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka. 4) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog). 5) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 6) Pracownik DPS, co do którego zostało powzięte podejrzenie, zostaje odsunięty od pracy umożliwiającej kontakt z dzieckiem. W przypadku skazania następuje zastosowanie środków określonych w Kodeksie pracy lub Ustawie o służbie cywilnej. Dyrektor Departamentu Pomocy Socjalnej powiadamia pisemnie o zdarzeniu Dyrektora Generalnego Urzędu i występuje z wnioskiem o odsunięcie od pracy pracownika DPS. 7) Pracownik DPS zwołuje spotkanie Zespołu LZW. 8) Dalsze koordynowanie i monitorowanie sprawy realizowane jest przez pracownika DPS wyznaczonego przez Dyrektora DPS. 	<p>(art. 304 KPK lub art. 240 KK).</p>
<p>WSPÓŁPRACOWNIK</p>	<p>Krzywdzenie niebędące przestępstwem, np. dyskryminacja, brak szacunku itp.</p>	<p>III PKT 4</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownik DPS informuje telefonicznie o zdarzeniu bezpośredniego przełożonego, który informuje Dyrektora DPS. Jeżeli bezpieczeństwo dziecka jest zagrożone, pracownik DPS udziela dziecku pomocy i podejmuje działania w celu zapewnienia mu bezpieczeństwa. 2) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka. 3) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka psychologowi zatrudnionemu w ośrodku. 4) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową wraz z opisem zdarzenia do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 5) Dyrektor DPS wraz z podmiotem zatrudniającym współpracownika podejmuje decyzję o zakazie wstępu na teren ośrodka do momentu wyjaśnienia sytuacji. 	<p>• Brak</p>

			<p>6) Dyrektor DPS może podjąć decyzję o ewentualnym zastosowaniu sankcji w postaci wypowiedzenia umowy ze współpracownikiem, gdy podmiotem zatrudniającym jest Urząd, lub decyzję o zakazie wstępu na teren ośrodka, gdy stopień naruszenia dobra dziecka jest znaczny.</p> <p>7) Pracownik DPS zwołuje spotkanie Zespołu LZW.</p>	
WSPÓLPRA-COWNIK	<p>Przestępstwo na szkodę dziecka, np. z użyciem przemocy, przeciwko wolności seksualnej itp.</p>	<p>III PKT 5</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownik DPS zapewnia dziecku bezpieczeństwo, udziela mu pomocy i niezwłocznie informuje telefonicznie bezpośredniego przełożonego, który informuje Dyrektora DPS. 2) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka. 3) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog). 4) Pracownik DPS przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom ochrony ośrodka celem wzmożenia nadzoru w ośrodku dla cudzoziemców. 5) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową z opisem zdarzenia dla Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 6) Dyrektor DPS wraz z podmiotem zatrudniającym współpracownika podejmuje decyzję o zakazie wstępu na teren ośrodka do momentu wyjaśnienia sprawy. 7) Pracownik DPS koordynuje dalsze działania zapewniające bezpieczeństwo osobiste dziecku, opracowuje i wdraża wraz z dzieckiem i jego opiekunami plan pomocy. 8) Pracownik DPS zwołuje spotkanie Zespołu LZW. 	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa przez współpracownika DPS UdSC Dyrektor Generalny UdSC lub na jego polecenie , Dyrektor DPS niezwłocznie zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę policji (art. 304 KPK lub art. 240 KK).

<p>DZIECKO</p>	<p>Różnego rodzaju formy krzywdzenia rówieśniczego, w tym przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc itp.</p>	<p>IV</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osoba, która powzięła informację o zdarzeniu powiadamia pracownika DPS, który zapewnia dziecku bezpieczeństwo i udziela mu pomocy. 2) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka, które doświadczyło krzywdzenia rówieśniczego. 3) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka podejrzanego o stosowanie krzywdzenia rówieśniczego. 4) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia rówieśniczego dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog). 5) Pracownik DPS przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom ochrony ośrodka celem wzmożenia nadzoru w ośrodku dla cudzoziemców. 6) Pracownik DPS sporządza notatkę urzędową do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 7) Pracownik DPS ustala plan dalszego postępowania wobec dziecka podejrzanego o krzywdzenie rówieśnicze i dziecka krzywdzonego w porozumieniu z dyrekcją szkoły i we współpracy z pedagogiem szkolnym, psychologiem, wychowawcą dziecka. 8) Pracownik DPS zwołuje spotkanie zespołu LZW. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popęlnienie czynu karalnego (sprawca 13-17 lat) – Dyrektor DPS niezwłocznie zawiadamia policję lub sąd rodzinny (art. 4 § 3 Ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich). • Popęlnienie przestępstwa (sprawca po ukończeniu 17. roku życia) – Dyrektor DPS niezwłocznie zawiadamia policję – art. 304 KPK lub art. 240 KK.
<p>INNA OSOBA Z ZEWNĄTRZ</p>	<p>Przestępstwo na szkodę dziecka oraz krzywdzenie dziecka niebędące przestępstwem.</p>	<p>V</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownik DPS zapewnia dziecku bezpieczeństwo i udziela mu pomocy. 2) Pracownik DPS przeprowadza rozmowę z dzieckiem i jego opiekunami. 3) Pracownik DPS zgłasza przypadek krzywdzenia dziecka pracownikom opieki medycznej ośrodka (lekarz, pielęgniarka, psycholog). 4) Sporządzenie notatki urzędowej do Dyrektora DPS za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. 5) Wdrożenie planu pomocy dziecku w porozumieniu z dzieckiem, opiekunami dziecka, dyrekcją szkoły, w której uczy się dziecko. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor DPS niezwłocznie zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę policji (art. 304 KPK).

		6) Pracownik DPS zwołuje spotkanie Zespołu LZW.	
--	--	---	--

¹ *Podjęmący interwencję pracownik lub współpracownik DPS UdSC odwołuje się do istniejących w ośrodku procedur interwencyjnych w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka. Należy pamiętać, iż obowiązkiem ustawowym wynikającym z Ustawy o zmianie Ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 28 lipca 2023 r., jest włączenie w schematy interwencyjne planów pomocy dziecku (planów naprawczych). Niezbędna jest również interwencja psychologiczna, która jest działaniem niezależnym lub towarzyszącym podejmowanej interwencji. Jej istotą jest wsparcie dziecka i jego ochrona przed dalszym krzywdzeniem oraz pozyskanie rodzica/opiekuna do współpracy, zmotywowanie go do zwrócenia się o pomoc do odpowiednich instytucji, przygotowanie dziecka i rodzica/opiekuna do interwencji prawnej, dostarczanie dziecku i wspierającemu je opiekunowi wiedzy, dotyczącej sposobów ochrony przed dalszym krzywdzeniem, wzmocnianie dziecka i opiekuna w samodzielnym funkcjonowaniu po ujawnieniu przemocy. Strategia pomocy dziecku i jego rodzinie bardzo często wymaga działań interdyscyplinarnych specjalistów różnych dziedzin. Strategia pomocy może zostać wypracowana we współdziałaniu pedagoga z lekarzem, psychologiem, pracownikiem socjalnym, kuratorem sądowym i innymi specjalistami. Szeroko rozumiana pomoc dotyczy zwłaszcza takich przypadków, gdy krzywdzenie dziecka miało charakter wewnątrzrodzinny. W odniesieniu do wszystkich wyżej opisanych przypadków krzywdzenia dziecka, które zawarte są w schemacie interwencji, w przypadku krzywdzenia dziecka pracownik DPS zobowiązany jest do współpracy w ww. zakresie z personelem medycznym zatrudnionym w ośrodkach dla cudzoziemców oraz ZOC ul. Taborowa 16 w Warszawie. Każda interwencja dotycząca krzywdzenia dziecka w ośrodku dla cudzoziemców podejmowana jest w obecności co najmniej 2 pracowników DPS. W sytuacjach szczególnych (brak drugiego pracownika, nieobecność w pracy) pracownik DPS posługuje się innym pracownikiem ośrodka tj. pracownikiem ochrony zdrowia, psychologiem, pracownikiem ochrony obiektu.*

Zapewnienie bezpieczeństwa osobistego dziecka krzywdzonemu i pomoc może obejmować również umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, Izbie dziecka (w przypadku nieletniego podejrzanego o popełnienie czynu karalnego). Decyzję o skierowaniu dziecka do wymienionych placówek podejmują: Sąd Rodzinny Nieletnich lub funkcjonariusze Policji.

ZAŁĄCZNIK nr 8

Karta interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

.....
Miejsce i data

NOTATKA URZĘDOWA dotycząca stwierdzenia przypadku przemocy

DANE O OSOBIE DOŚWIADCZONEJ PRZEMOCĄ

Imię i nazwisko	Nr indeksu	Data urodzenia/wiek	Płeć
Adres	Pochodzenie	Stan cywilny	Wykształcenie/zawód
Stan rodzinny	Opiekun	Okres pobytu w ośrodku	Inne

DANE DOTYCZĄCE SPRAWCY

Nazwisko/Nazwiska	Liczba sprawców	Płeć
Adres	Stan cywilny	Data urodzenia/wiek
Narodowość	Wykształcenie	Związek z ofiarą
Opis sprawcy /o ile jest znany/		

Obecne miejsce pobytu	
Nazwisko opiekuna, jeśli sprawcą jest dziecko	

ŚWIADKOWIE

Nazwiska i adresy	
Ewentualny opis świadków	

OPIS ZDARZENIA

--

PODJĘTE DZIAŁANIA I PLAN POMOCY DZIECKU

Institucja przyjmująca zgłoszenie	Data zgłoszenia	Podjęte działania i plan pomocy
Policja /dane o jednostce/		
UNHCR /kto przyjął/		
Ochrona zdrowia		

Urząd do Spraw Cudzoziemców		
Inne		

Sporządził/a:

.....

ZAŁĄCZNIK nr 9

Zgoda na ujawnienie informacji

Ja niniejszym wyrażam zgodę na udostępnienie informacji na temat zgłoszonego przeze mnie aktu przemocy oraz potrzebnej mi pomocy następującym instytucjom/organizacjom.

Rozumiem, że moja zgoda jest potrzebna w celu udzielenia mi jak najlepszej opieki i pomocy. Rozumiem, że moje dane będą traktowane z zachowaniem poufności i szacunku oraz ujawniane tylko w celu udzielenia mi pomocy, której będę potrzebować i o którą poproszę.

Zaznaczyć „x” odpowiednie pola:

- organizacja opieki społecznej
- ośrodek zdrowia/ lekarz
- UNHCR
- organizacja pozarządowa
- inne, wyszczególnić:

.....

Rozumiem, że podanie przeze mnie informacji dotyczących zdarzenia i jego sprawców zostaną przekazane Urzędowi do Spraw Cudzoziemców oraz Policji.

Rozumiem, że przekazane przeze mnie informacje nie mają wpływu na toczące się w mojej sprawie postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

.....

Podpis i data

ZAŁĄCZNIK nr 10

Wzór notatki służbowej sporządzanej przez pracownika ośrodka dla cudzoziemców – do sporządzania w przypadkach aktualizacji informacji dotyczącej danej sprawy.

 URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW Miejsce, data
URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW	
DEPARTAMENT POMOCY SOCJALNEJ	
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA OŚRODKAMI DLA CUDZOZIEMCÓW	
OŚRODEK DLA CUDZOZIEMCÓW W	

NOTATKA SŁUŻBOWA

Do Dyrektora Departamentu Pomocy Socjalnej Pana/i

.....,

za pośrednictwem **Naczelnika Wydziału Zarządzania Ośrodkami dla Cudzoziemców
Departamentu Pomocy Socjalnej Pani/a**

.....

Temat sprawy: Aktualizacja informacji w sprawie małoletniego/niej	Ostateczny termin załatwienia sprawy:
---	--

Streszczenie sprawy :

Podjęte działania :

Propozycje dalszych działań/rozwiązań/wnioski wraz z uzasadnieniem :

Sporządził/a:

.....

ZAŁĄCZNIK nr 11

.....
Miejsce i data

Oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Ja, niżej podpisany/-a, oświadczam, że zapoznałem/-am się z treścią dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem w ośrodkach dla cudzoziemców, akceptuję jego zapisy i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
Czytelny podpis

ZAŁĄCZNIK nr 12

Ankieta służąca do monitorowania stopnia wdrażania zapisów Polityki

Ankieta do okresowego wypełniania przez wszystkich pracowników/współpracowników i rodziców

1. Czy znasz dokument Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Tak Nie

2. Czy zapoznałeś/-aś się z treścią tego dokumentu? Tak Nie

3. Czy stosujesz w swojej pracy Politykę? Tak Nie

4. Czy w Twoim miejscu pracy, według Twojej oceny, przestrzegana jest Polityka? Tak Nie

5. Czy zaobserwowałeś/-aś naruszenie Polityki w swoim miejscu pracy? Tak Nie

6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki do Polityki? Jakiej? Tak Nie

.....
.....

7. Jaki punkt/zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Jakiej regulacje proponujesz?

.....
.....
.....

8. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?

.....
.....
.....

9. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?

.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIK nr 13

Ankieta do samooceny

Ankieta do samooceny wypełniana przez koordynatora oraz pracowników ośrodków dla cudzoziemców.

Standard I. Departament Pomocy Socjalnej ustanowił i wprowadził w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

1. Ośrodek posiada dokument Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Tak Nie
2. W dokumencie Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem zostały uwzględnione:
 - a) procedury zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji, które określają, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny, pracowników i współpracowników DPSUdSC oraz rówieśników; a także obowiązek przygotowania planów pomocy dziecku; Tak Nie
 - b) zasady ochrony danych osobowych dziecka, które określają sposób przechowywania i udostępniania informacji o dziecku oraz zasady ochrony wizerunku dziecka, które określają sposób jego utrwalania i udostępniania; Tak Nie
 - c) zasady bezpiecznych relacji personel ośrodka – dziecko, określające jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem. Tak Nie
3. Wszyscy pracownicy i współpracownicy Urzędu znają treść dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem, co jest potwierdzone podpisaniem stosownego oświadczenia. Tak Nie
4. Zapisy zawarte w dokumencie Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązują wszystkich pracowników i współpracowników DPSUdSC. Tak Nie
5. Dyrektor DPS wyznaczył osobę/-y odpowiedzialną/-e za monitoring realizacji dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Rola oraz zadania tej osoby są jasno określone. Tak Nie
6. Dokument Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem dostępny jest w językach zrozumiałych dla przebywających w ośrodku cudzoziemców i uwzględnia potrzeby dzieci z niepełnosprawnością oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Tak Nie
7. Dokument Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest dostępny w wersji zrozumiałej dla dzieci, w tym uwzględniającej potrzeby dzieci z niepełnosprawnością oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Tak Nie
8. Wszyscy rodzice i dzieci zostali zapoznani z obowiązującą w ośrodku Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem, co poświadczyli poprzez podpisanie stosownego oświadczenia. Tak Nie
9. W ośrodku znajduje się tablica na której zamieszczone są przydatne informacje, w zrozumiałym dla rodziców przebywających w ośrodku językach, na temat praw dziecka, wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych. Tak Nie
10. Ośrodek dysponuje materiałami edukacyjnymi (ulotkami, broszurami, książkami, materiałami audiowizualnymi) dla rodziców z zakresu praw dziecka, wychowania bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, ochroną dzieci przed przemocą rówieśniczą. Materiały te dostępne są w językach zrozumiałych dla przebywających w ośrodku cudzoziemców. Tak Nie

11. W miarę możliwości ośrodek cyklicznie prowadzi zajęcia dla dzieci z zakresu praw dziecka, w tym: Tak Nie

a) ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem; Tak Nie

b) z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej. Tak Nie

12. W ośrodku dostępne są dla dzieci, w zrozumiałych dla nich językach, materiały edukacyjne z zakresu praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym (broszury, ulotki, książki, materiały audiowizualne). Tak Nie

Standard II. Departament Pomocy Socjalnej monitoruje swoich pracowników i współpracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

1. Rekrutacja pracowników w ośrodku odbywa się według zasad, opisanych w dokumencie Polityki (zał. 3). Tak Nie

2. W zakresie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawca lub inny organizator uzyskał informację, czy dane kandydatów na pracowników DPS UdSC Urzędu lub współpracowników DPS UdSC zostały umieszczone w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz zweryfikowano ich niekaralność. Tak Nie

3. Okresowo wszyscy pracownicy i współpracownicy DPS UdS przechodzą szkolenia w zakresie ochrony dzieci, obejmujące zapoznanie z obowiązującą w ośrodku Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Tak Nie

4. Naczelnicy wydziałów według właściwości w DPS są odpowiedzialni za przygotowanie pracowników i współpracowników do stosowania standardów, za zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności. Tak Nie

5. Wszyscy pracownicy i współpracownicy DPS UdSC zostali przeszkoleni lub otrzymali materiały dotyczące praw dziecka, które wynikają z Konwencji o Prawach Dziecka. Tak Nie

6. Wszyscy pracownicy DPS w ośrodkach zostali przeszkoleni w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka oraz identyfikacji symptomów krzywdzenia dzieci. Tak Nie

7. Wszyscy pracownicy DPS mają łatwy dostęp do danych kontaktowych lokalnych placówek które zajmują się ochroną dzieci oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach, m.in .policji, sądu rodzinnego, centrum interwencji kryzysowej, ośrodka pomocy społecznej lub ochrony zdrowia. Tak Nie

8. Wszyscy pracownicy DPS pracujący w ośrodkach zostali przeszkoleni w zakresie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz metod i narzędzi działań profilaktycznych oraz interwencyjnych. Tak Nie

Standard III Departament Pomocy Socjalnej wdrożył procedury interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dzieci.

1. W ośrodku funkcjonują procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci: Tak Nie

a) ze strony opiekuna lub innej osoby zamieszkującej ośrodek;

b) pracownika lub współpracownika DPS UdSC;

c) innego dziecka;

d) sprawcy zewnętrznego.

2. Wszyscy pracownicy DPS w ośrodkach i współpracownicy DPS UdSC zostali przeszkoleni w zakresie procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka. Tak Nie

3. W ośrodku rejestrowane są wszystkie zgłoszenia dotyczące ujawnionych lub zgłoszonych incydentów i zdarzeń dotyczących krzywdzenia dzieci. Tak Nie

4. W ośrodku pracownicy DPS odpowiedzialni są za przyjmowanie, zgłaszanie, prowadzenie i analizę zgłoszonych incydentów i zdarzeń dotyczących krzywdzenia dzieci, jak również za akceptację planów pomocy dzieciom skrzywdzonym . Tak Nie

5. Dane tych osób są znane wszystkim pracownikom, współpracownikom, mieszkańcom ośrodka i ich dzieciom. Tak Nie

6. Dzieci przebywające w ośrodku zostały poinformowane, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania. Tak Nie

7. Wszyscy pracownicy DPS znają i mają łatwy dostęp do danych kontaktowych lokalnych placówek, które zajmują się ochroną dzieci oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach, m.in. policji, sądu rodzinnego, centrum interwencji kryzysowej, ośrodka pomocy społecznej lub ochrony zdrowia. Tak Nie

Standard IV. Departament Pomocy Socjalnej monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci.

1. Przyjęte zasady i realizowane praktyki ochrony dzieci są weryfikowane – przynajmniej raz na 2 lata. Tak Nie

2. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony dzieci DPS konsultuje się z ich rodzicami lub opiekunami, w miarę możliwości również z dziećmi. Tak Nie

3. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony dzieci dokument Polityki konsultowany jest z pracownikami DPS zatrudnionymi w ośrodku. Tak Nie

4. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony dzieci dokument Polityki konsultowany jest z Lokalnym Zespołem Współdziałania. Tak Nie

5. Co najmniej raz w roku koordynator przedstawia Dyrektorowi DPS stan wdrożenia, znajomości i przestrzegania zapisów Polityki, w tym m.in.: liczbę i charakter działań prewencyjnych, liczbę i charakter oraz skutki działań interwencyjnych. Tak Nie

ZAŁĄCZNIK nr 14

Wytyczne w zakresie technik i sposobów prowadzenia rozmowy z dzieckiem krzywdzonym, rodzicem/opiekunem krzywdzonego dziecka oraz dzieckiem sprawcą i dzieckiem pokrzywdzonym przemocą rówieśniczą.

Jak rozmawiać z dzieckiem, które doświadczyło krzywdzenia?

Zdarza się, że dziecko samo wybiera osobę, której zwierzy się ze swoich problemów lub wyjawi informację o krzywdzeniu. Jeśli tak się stanie oznacza to, że dziecko obdarza tę osobę zaufaniem i wierzy, że może liczyć na jej wsparcie. Rozmowa z dzieckiem na temat doznanej krzywdy jest trudna zarówno dla dorosłego, jak i dla dziecka. Dzieci, które doznają krzywdzenia, są często silnie związane emocjonalnie ze sprawcą, jeśli do krzywdzenia dochodzi w rodzinie. Dziecko może cierpieć i równocześnie darzyć sprawcę miłością. Osoba interweniująca powinna rozumieć tę ambiwalencję i nie kwestionować uczuć dziecka.

Z czym może mierzyć się dziecko?

- z uczuciem wstydu;
- z lękiem o przyszłość własną i członków rodziny;
- z chęcią chronienia sprawcy/sprawczyni, jeśli jest nim członek rodziny;
- z miłością do sprawcy/sprawczyni, jeśli jest nim osoba bliska lub ważna dla dziecka;
- ze strachem, że sprawca/sprawczyni zrealizuje swoje groźby, jeśli dziecko zacznie mówić;
- z brakiem zaufania do dorosłych: sądzi, że nikt mu nie uwierzy i zostanie zignorowane;
- z brakiem wiary w możliwość zmiany swojej sytuacji;
- z brakiem odpowiedniego słownictwa, aby opowiedzieć o tym, co się zdarzyło;
- z trudnościami językowymi;
- z poczuciem zdrady wobec swoich bliskich i swojej przynależności kulturowej;
- z poczuciem winy (może uważać, że to ono sprowokowało, nie obroniło się, że zniszczy rodzinę);
- ze strachem przed skutkami bezpośrednimi związanymi z konkretną sytuacją rodziny: że ktoś wyrzuci teraz rodzinę z ośrodka, deportuje, wsadzi kogoś do więzienia itd. Pamiętaj: nie ma znaczenia, czy scenariusz wyobrażany sobie przez dziecko jest realistyczny czy nie. Znaczenie ma, że dziecko w ten scenariusz wierzy, a sprawca/sprawczyni najczęściej podsyca ten lęk w dziecku.

Z czym może mierzyć się dorosły podejmujący rozmowę z dzieckiem?

- z trudnymi emocjami takimi jak złość, lęk, bezradność;
- z obawą przed dodatkowym skrzywdzeniem dziecka podczas rozmowy;
- z obawą przed mieszaniem się w "nie swoje sprawy", utrudnieniem sobie pracy;
- z brakiem znajomości odpowiedniego słownictwa, np. podczas rozmowy o wykorzystaniu seksualnym;
- z wątpliwościami, czy dziecko mówi prawdę;

- z odruchowym odrzucaniem trudnych opowieści ze strony dziecka (np. "na pewno nie było w rzeczywistości tak źle", "on przesadza", "gdyby to była prawda ktoś wcześniej by to na pewno zauważył");

- z poczuciem niezrozumienia ze strony współpracowników.

Rozmowa z dzieckiem – jak ją zorganizować?

Miejsce rozmowy powinno być miejscem neutralnym, możliwie cichym i bezpiecznym. Warto zadbać o to, aby znalazły się tam dodatkowe materiały: papier, kredki, maskotki. Lepiej, aby dorosły rozmawiający z dzieckiem nie siedział za biurkiem, które oddzieli go od dziecka. Warto również zapewnić dziecku takie miejsce/pozycję, aby jego stopy mogły dotykać podłogi. Jeżeli rozmowa dotyczy przemocy fizycznej i/lub seksualnej, wskazane jest, aby dziecko mogło pokazywać miejsca urazów na lalce czy maskotce, a nie na własnym ciele.

- należy zadbać o odpowiednią ilość czasu na rozmowę. Ten czas powinien być zarezerwowany dla dziecka;
- warto postarać się, aby nikt tej rozmowy nie zakłócał - nie wchodził do pokoju, nie dzwonił;
- jeżeli masz ograniczoną ilość czasu, nie masz na to wpływu i wiesz o tym z góry, uprzedź o tym uczciwie dziecko, np. „Jestem tu, aby cię wysłuchać, ale za 30 minut muszę wyjść. Zajmie mi to około 5 minut i wtedy do ciebie wrócę”;
- dziecko będzie się czuło lepiej i pewniej, gdy samo wybierze miejsce, w którym chce usiąść i zapewnisz mu chusteczki i coś do picia.

Celem rozmowy z dzieckiem jest nie tylko zebranie informacji, ale również udzielenie mu wsparcia.

Przebieg rozmowy

Rozpoczynając rozmowę z dzieckiem okaż mu, że interesujesz się nim/nią, a nie tylko tym, czego chcesz się od niego dowiedzieć. Rozmowa o doznanej krzywdzie może być dla dziecka trudna. Dziecko może okazywać strach, ból, może płakać, być mocno zawstydzone, złościć się. Nie zaprzeczaj jego uczuciom, nie bagatelizuj ich.

- Warto stawiać pytania otwarte: "Czy mógłbyś mi o tym opowiedzieć?", "Chciałabym lepiej zrozumieć, co ci się wydarzyło".
- Panuj nad własnymi emocjami, mimiką gestykulacją. Dziecko nie udźwignie twoich emocji, a może poczuć się winne twojemu wzburzeniu.
- NIE zadawaj pytań sugerujących: "Czy to było w pokoju czy na placu zabaw?", "Czy kolega dotykał twoich miejsc intymnych?".
- Pomocne w pogłębianiu kontaktu z dzieckiem i budowaniu w nim poczucia, że jest słuchane i rozumiane, jest tzw. parafrazowanie, tzn. powiedzenie własnymi słowami tego, co powiedział rozmówca. Parafraza często zaczyna się od słów: O ile dobrze zrozumiałem, powiedziałaś, że...
- Podążaj za tym, co mówi dziecko i nie sufluj mu tego, czego być może się domyślasz np. „Uderzył cię w plecy, a w głowę też cię uderzył?”
- Sprawdzaj od czasu do czasu czy wszystkie pojęcia, których używa dziecko znaczą to samo dla ciebie, co dla dziecka- daj dziecku przestrzeń, aby powiedziało tyle ile może, nie dociskaj, nie zmuszaj do ujawniania szczegółów, jeśli widzisz, że dziecko się zamyka, wycofuje z kontaktu. Pamiętaj, że nie prowadzisz śledztwa i nie weryfikujesz za wszelką cenę prawdopodobności dziecka.
- Uszanuj emocje dziecka, powiedz mu np. „Widzę, że jest ci smutno, widzę że to dla ciebie trudne”. W kontakcie z dzieckiem pomaga odzwierciedlanie jego emocji. Odzwierciedlanie pomaga dziecku nazywać i doświadczać tego, co czuje.

- *Staraj się rozmawiać prostym językiem. Musi być on adekwatny do poziomu rozwoju dziecka. Rozmawiając z małym dzieckiem używaj zdań pojedynczych, nie stosuj podwójnych przeczeń, unikaj zaimków.*
- *Powstrzymaj również wypowiedanie negatywnych opinii o sprawcy krzywdy dziecka. Ma ono zwykle ambiwalentny stosunek do sprawcy, zwłaszcza wtedy, gdy jest nią bliska lub ważna.*

Warto, aby dziecko podczas rozmowy usłyszało, że:

- *dobrze, że komukolwiek o tym powiedziało;*
- *nie jest winne temu, co się wydarzyło ani nie jest to jego odpowiedzialność (zawsze w przypadku podejrzenia przemocy ze strony osoby dorosłej);*
- *nie ponosi winy również za to, że nie powiedziało od razu o tym, co mu się przydarzyło;*
- *mu wierzysz;*
- *inne dzieci też mają podobne doświadczenia i nie ono jedyne ma taki problem,*
- *postarasz mu się pomóc;*
- *koniecznie poinformujesz dziecko, co się będzie dalej działo i z kim będziesz dalej rozmawiał/a próbując mu pomóc.*

Czego należy unikać w rozmowie z dzieckiem?

- *blokowania przeżywania emocji: „Nie płacz”. „Nie przejmuj się”. „Bądź dzielny”. Unikaj pocieszania na skrót i pomniejszania emocji dziecka np. uspokój się, nic takiego się nie stało, nie masz czego się bać, poczęstuj się cukierkiem, uśmiechnij się, wszystko będzie dobrze. To nie pomaga uporać się z trudnymi emocjami;*
- *oferowania dziecku bliskości fizycznej. Dzieci, które doznały krzywdzenia - zwłaszcza fizycznego - mają złe skojarzenia związane z dotykiem. Przytul je tylko wtedy, gdy wyraźnie do tego dąży;*
- *pytań zaczynających się od "dlaczego". Dzieci mogą przeżywać dodatkowy lęk i wstyd, gdy nie potrafią czegoś wyjaśnić. Ponadto pytania rozpoczynające się od "dlaczego" często zawstydzają, obciążają winą i pogłębiają uraz: Dlaczego tam poszłaś? Dlaczego nie powiedziałaś o tym mamie? Czemu nie krzyczałaś?;*
- *kwestionowania tego, co mówi dziecko, nawet jeśli to co słyszysz nie wydaje ci się prawdopodobne. Nie próbuj samodzielnie rozstrzygnąć, czy dziecko mówi prawdę. To zadanie dla wymiaru sprawiedliwości;*
- ***NIGDY nie obiecuj dziecku, że zachowasz w tajemnicy treść tej rozmowy!*** *Złożenie takiej obietnicy zablokuje Ci możliwość interwencji lub doprowadzi do zdrady zaufania dziecka;*
- ***NIGDY nie składaj dziecku obietnic, że „załatwisz sprawę” doprowadzając ją do takiego rozwiązania, jakiego dziecko pragnie.*** *Nie możesz tego obiecywać, ponieważ nie masz na to wpływu. Masz wpływ na własne działania i starania: podjęcie interwencji, odizolowanie dziecka od źródła krzywdzenia, wysłuchanie dziecka i zaufanie mu⁹.*

⁹ [Materiał został opracowany na podstawie materiałów fundacyjnych Aliny Margolis Edelman i Jolanty Zmarzlik]

ZAŁĄCZNIK nr 15

Przykładowe studium przypadku – opisy sytuacji dotyczące krzywdzenia dzieci oraz podjęte działania.

Sześciuosobowa rodzina składająca się z matki, ojca i czworga dzieci (Hawa - 12 lat, Adil – 4 lata, Sara – 3 lata, Denis – 9 miesięcy) przebywała w ośrodku od 3 miesięcy. Mężczyzna dość szybko wszedł w konflikty z mieszkańcami ośrodka, bywał pobudzony i znerwicowany, nie podobały mu się postawy religijne innych mieszkańców. W ocenie pracowników ośrodka reagował nadmiernie na różne bodźce, np. dźwięki i miał trudność z podporządkowaniem się zasadom. Jednocześnie samo funkcjonowanie rodziny nie budziło większych zastrzeżeń pracowników, dzieci zachowywały się bardzo grzecznie i cicho, nie odstępowały matki na krok, a matka była osobą trzymającą się raczej na uboczu.

Czynniki ryzyka¹⁰:

a) pobudliwość i sztywność postaw rodzica/opiekuna;

b) wiek dzieci poniżej 3 rż., c) nieadekwatność rozwojowych zachowań dzieci.

Dodatkowe czynniki kontekstowe:

a) sytuacja umieszczenia w ośrodku;

b) pasywność matki jako czynnik ryzyka krzywdzenia warunkowanego płcią.

Pewnego dnia pracownik ośrodka zauważył dużą płaczliwość najmłodszego dziecka – mieszkanki ośrodka zabawiały Denisa, odbarczały matkę, ale pracownik miał wrażenie, że chłopczyk ciągle płacze. Podczas kolejnego dyżuru sytuacja się powtórzyła, więc zaproponowano matce konsultację lekarską Denisa, ale odparła, że dziecku wyrzynają się ząbki i to normalne, że jest płaczliwy. Po kilku dniach sytuacja wróciła do normy. Miesiąc później opiekun socjalny zauważył podbite oko u matki dzieci. Wyjaśniła, że schylając się po ubranko Denisa uderzyła oczodołem o kant otwartej szuflady. Jednak ojciec, zapytany przez pracownika o przyczynę urazu żony, odpowiedział, że są to jego prywatne sprawy, w jaki sposób postępuje z żoną i dziećmi.

DZIAŁANIA:

W tej sytuacji pracownik socjalny zdecydował o podjęciu interwencji: poinformował przełożonego oraz personel medyczny i psychologiczny o podejrzeniu krzywdzenia dzieci, które w jego ocenie mogły być świadkami krzywdzenia matki. Poprosił, aby psycholog porozmawiał z dziećmi. Sporządził dla przełożonego notatkę z rozmowy z rodzicami i opisem sytuacji dziecka, w której opisano również wcześniejszy incydent płaczliwości Denisa z zaznaczeniem, że wyjaśnienia matki były spójne, choć odmówiła ona konsultacji lekarskiej. Uwzględniono jednak opis potencjalnych czynników ryzyka: sztywność postawy ojca, jego pobudliwość, wycofaną postawę dzieci i fakt, że są to dzieci bardzo małe, będące w ryzyku krzywdzenia.

Przełożony na tej podstawie zdecydował o napisaniu wniosku do ośrodka pomocy społecznej sygnalizujący potrzebę wszczęcia procedury Niebieskie Karty z uwagi na podejrzenie przemocy wobec

¹⁰ Pracownicy ośrodka powinni dysponować listą czynników ryzyka krzywdzenia dzieci i być w tym zakresie szkoleni. Czynniki ryzyka stanowią okoliczności, które mogą zwiększać prawdopodobieństwo krzywdzenia dziecka. Istotna jest ogólna suma czynników ryzyka i ich nasilenie. Przykładowa lista czynników ryzyka dostępna w broszurze dla profesjonalistów pracujących z dziećmi dostępnej tu: <https://edukacja.fdds.pl/course/view.php?id=335>

matki dzieci i bycia przez dzieci świadkami tejże przemocy. Oględziny wykonane przez personel medyczny ośrodka nie wykazały jednak, aby na ciałach dzieci znajdowały się ślady przemocy. Mimo to założono Niebieską Kartę z uwagi na przemoc domową i obecność dzieci w roli świadków przemocy.

Na końcu sporządzono również plan pomocy dzieciom, w którym znalazły się zalecenia uważnej obserwacji zachowań dzieci przez pracowników (starsze dzieci nie potwierdziły, żeby tata bił którekolwiek z nich; na pytanie o bicie mamy przez tatę nie chciały udzielić odpowiedzi psychologowi) i zobowiązanie rodziców do współpracy z psychologiem oraz udziału w warsztatach dla rodziców prowadzonych w ośrodku przez organizację pozarządową.

Trzy tygodnie później inna pracownica ośrodka zauważyła zasinienia ze śladami palców na rękach Denisa – zapytana matka odparła, że to Sara uderzyła młodszego brata zanim ktoś z dorosłych zdążył zareagować.

Symptomy krzywdzenia¹¹:

1. Objawy niepasujące do przyczyn podawanych przez rodziców/opiekunów. Jest mało prawdopodobne, aby trzylatka była w stanie zastosować uchwyt o takiej sile, aby na skórze pojawiły się zasinienia odpowiadające zaciskowi dłoni.

2. Nieadekwatna przyczyna urazu podana przez matkę: zasinienie odpowiadające zaciskowi dorosłej dłoni nie jest śladem bójki dziecięcej]

DZIAŁANIA: pracownica ośrodka niezwłocznie zawiadomiła przełożonego o podejrzeniu pobicia dziecka i poinformowała personel medyczny prosząc o dokładne zbadanie chłopca. Pielęgniarka z ośrodka przy oględzinach Denisa zauważyła również zasinienia w okolicach pośladków i brzucha. Zdecydowała, że zasadne będzie wykonanie wizyty na SOR na okoliczność dokładnego przebadania Denisa. Wykonane badanie RTG ujawniło złamania żeber, a badania USG i tomograficzne urazy narządów miękkich i głowy.

Pozostałe w ośrodku dzieci wraz z matką odizolowano od ojca, dzieci zawieziono do szpitala w celu przeprowadzenia badań specjalistycznych, aby upewnić się, czy również nie były krzywdzone. Zawiadomiono Zespół i przeprowadzono rozmowę z matką, jako (zakładanym) rodzicem niekrzywdzącym. Matka z oporem potwierdziła, że mąż uderzył najmłodszego syna, jednocześnie stanowczo podkreśliła, że jego prawem jest karać żonę i dzieci, a ona nie obciąży go żadnymi zeznaniami i nie zgadza się na odseparowanie męża od rodziny.

Dyrektor DPS zdecydował natychmiast o złożeniu zawiadomienia na Policji na okoliczność znęcania się nad dziećmi. Pracownicy ośrodka sporządzili notatkę służbową z opisem sytuacji dzieci. Zespół zdecydował o równoległym wystąpieniu do sądu z wnioskiem w trybie pilnym o wydanie zarządzeń opiekuńczych z uwagi na to, że pomimo potwierzonego medycznie krzywdzenia dzieci, matka dzieci odmawiała działania na rzecz dzieci i była zdeterminowana, aby chronić sprawcę.

Dzieci ostatecznie zostały umieszczone w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego, a matce ograniczono wykonywanie władzy rodzicielskiej: otrzymała prawo do spotkań z dziećmi i zobowiązanie do podjęcia terapii, aby móc odzyskać pełnię władzy i opiekę nad dziećmi.

¹¹ Symptomy krzywdzenia dziecka. Pracownicy ośrodka powinni dysponować listą czynników krzywdzenia dzieci i być w tym zakresie szkoleni. Przykładowa lista symptomów krzywdzenia dostępna w broszurze Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę „Czym jest krzywdzenie dziecka i jak je rozpoznać? Informacje dla osób wykonujących zawód medyczny” [dostępna pod adresem: <https://standardy.fdds.pl/upload/pages/czym-jest-krzywdzenie-dziecka-i-jak-je-rozpoznać-informacje-dla-osob-wykonujacych-zawod-medyczny-19-1-file-16929558631615638694793063132.pdf> .

ZAŁĄCZNIK nr 16

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi

Chcemy, aby wszystkie dzieci, przebywające na terenie ośrodka czuły się bezpiecznie, również wśród swoich kolegów i koleżanek.

Poniższe zasady zostały stworzone właśnie po to, abyś Ty, Twój kolega i koleżanka czuli się tutaj szanowani i akceptowani. Bez względu na to ile macie lat, czy jesteście chłopakami czy dziewczynkami albo z jakiego kraju przyjechaliście.

ZAWSZE WARTO ☒

- ☑ Kiedy spotykasz się lub mijasz z kolegą/koleżanką, przywitaj się lub uśmiechnij.
- ☑ Kiedy chcesz od kogoś coś pożyczyć lub otrzymać użyj słowa „poproszę”.
- ☑ Kiedy coś od kogoś dostajesz lub czujesz się za coś wdzięczny użyj słowa „dziękuję”.
- ☑ Jeśli wydarzy się sytuacja, w której popełnisz błąd, użyj słowa „przepraszam”.
- ☑ Jeśli widzisz, że ktoś jest smutny albo płacze, podejdź i zapytaj jak możesz pomóc.
- ☑ Zawsze myśl o innych i zwracaj się do nich z szacunkiem, nawet jeśli wyglądają i zachowują się inaczej niż Ty i Twój bliscy. To wspaniale, że się różnimy, dzięki temu świat jest ciekawy☒
- ☑ Pamiętaj, że Twój kolega i koleżanka pochodzą z różnych krajów i mogą mieć inne zwyczaje i sposoby na nawiązanie kontaktu. Zapytaj, jak chcą, aby się do nich zwracać albo z nimi przywitać.
- ☑ Staraj się być przyjaźnie nastawiony do innych, zwłaszcza kiedy widzisz, że potrzebują wsparcia np. czują się zagubieni w nowym miejscu albo samotnie spędzają czas. Każdy z nas chce mieć przyjaciół.
- ☑ Zaoferuj swoją pomoc, kiedy widzisz, że inni jej potrzebują, np. nie potrafią sobie z czymś poradzić, albo nie wiedzą do kogo zwrócić się o wsparcie.
- ☑ Kiedy kolega lub koleżanka mówi lub zachowuje się w sposób, który ci się nie podoba, powiedz mu/jej o tym i poproś, aby tego nie robił.
- ☑ Jeśli nie rozumiesz zachowania innej osoby, wydaje ci się ono dziwne lub straszne, porozmawiaj o tym z dorosłym, któremu ufasz.
- ☑ Kiedy ktoś mówi „nie”, uszanuj to i nie rób tego, czego nie chce.
- ☑ Reaguj, kiedy widzisz, że kolega lub koleżanka dzieje się krzywda np. ktoś ich przezywa, wyśmiewa, bije, szarpie czy popycha. Zgłoś to rodzicom, opiekunom, pracownikowi DPS w ośrodku lub innemu dorosłemu, któremu ufasz.
- ☑ Pamiętaj, nikt nie ma prawa cię obrażać, wyzywać, wyśmiewać, poniżać, szarpać, popychać, bić ani robić innych rzeczy, na które się nie zgadzasz. Zawsze zgłaszaj takie sytuacje rodzicom lub innej zaufanej osobie dorosłej w ośrodku. Masz prawo czuć się bezpiecznie.

NIGDY TAK NIE RÓB ☒

- ☒ Nie wyśmiewaj, nie przezywaj, nie obrażaj, nie poniżaj innych. Dotyczy to również komentarzy i wiadomości w sieci (np. Snapchat, WhatsApp, Messenger, Youtube, TikTok, Facebook, X, Instagram, Telegram itp.) Nikt, również Ty nie chciałbyś być tak potraktowany.
- ☒ Nie bij, nie popychaj, nie szarp, nie stosuj żadnej przemocy fizycznej wobec swoich kolegów i koleżanek. Kiedy ktoś mocno Cię zdenerwuje porozmawiaj o tym z rodzicami lub innym dorosłym, któremu ufasz.
- ☒ Nie krytykuj i nie obmawiaj innych, nawet jeśli czyjeś zachowanie wydaje Ci się śmieszne, dziwne albo niezrozumiałe.

- ☒ *Nie zabieraj nikomu jego rzeczy (np. telefonu, ubrań, zabawek, kosmetyków, itp.). Sam nie chciałbyś, aby ktoś przeglądał twój telefon, albo używał rzeczy, które są dla ciebie ważne.*
- ☒ *Nie nagrywaj i nie publikuj rozmów, filmów, ani zdjęć, w których biorą udział inne dzieci, jeśli nie wyrażają one na to zgody.*
- ☒ *Nie zachęcaj swoich kolegów i koleżanek do wyśmiewania albo obrażania innych.*
- ☒ *Nie zawieraj sojuszy i nie wchodź w relacje z grupą dzieci, które zmawiają się przeciwko innym, dokuczają, wyśmiewają albo prześladują innych. Jeśli znasz takie grupy albo sam czujesz się prześladowany koniecznie zgłoś to osobie dorosłej, której ufasz.*

ZAŁĄCZNIK nr 17

Skrócona wersja Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w ośrodkach dla cudzoziemców

JESTEŚ DLA NAS WAŻNY!

Witamy Cię w naszym ośrodku. Chcemy, abyś czuł/a się tutaj bezpiecznie. Dlatego stworzyliśmy zasady, w których opisaliśmy, co będziemy robić, abyś czuł/a się dobrze jako nasz mieszkaniec.

Te zasady obowiązują wszystkich dorosłych przebywających na terenie ośrodka: rodziców, opiekunów, pracowników i innych dorosłych, którzy tu przychodzą.

DOROŚLI MAJĄ OBOWIĄZEK:

1. Cierpliwie słuchać i odpowiadać na Twoje pytania.
2. Tłumaczyć to, czego nie rozumiesz.
3. Być zawsze życzliwym i wyrozumiałym dla Ciebie.
4. Zadbać o tłumaczenie, jeśli nie rozumiesz i nie mówisz w języku, którym się posługują (np. j. polski, język migowy, itp.).
5. Traktować Cię z szacunkiem i uwagą.
6. Reagować na Twoje prośby i potrzeby, które zgłaszasz.
7. Pytać Cię o zdanie w codziennych sprawach, w których możesz dokonać wyboru, i rozmawiać z Tobą o ważnych decyzjach, które Cię dotyczą
8. Zapewnić Ci wyżywienie i picie, ubranie odpowiednie do pory roku oraz bezpieczną przestrzeń i wolny czas do odpoczynku.
9. Zadbać o to, abyś mógł się uczyć i rozwijać swoje umiejętności.
10. Reagować i pomagać, kiedy ktoś Cię krzywdzi.

CZEGO NIE WOLNO DOROSŁYM:

1. Żadna dorosła osoba nie może na Ciebie krzyczeć, obrażać Cię, wyzywać, wyśmiewać ani poniżać.
2. Żadna osoba dorosła nie może Cię szarpać, ciągnąć za włosy, uszy, popychać, bić ani stosować jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
3. Żadna osoba dorosła nie może Cię dotykać bez Twojej zgody ani zmuszać Cię do innej formy kontaktu, o ile nie dotyczy to sytuacji zagrożenia Twojego zdrowia lub życia.
4. Żadna osoba dorosła nie może robić Ci zdjęć ani Cię nagrywać, ani publikować takich materiałów bez Twojej zgody. Wyjątkiem są zdjęcia lub filmy, na których pokazane są grupy osób i Ty jesteś jedną z nich.
5. Żadna osoba dorosła nie może Cię wykorzystywać do nielegalnej pracy, żebrania, przesyłania swoich zdjęć czy do innych czynności, których nie chcesz robić.
6. Żadna osoba dorosła nie może Cię karać poprzez zabranianie jedzenia, picia, spania czy ubrania.
7. Żadna osoba dorosła nie może ujawniać informacji, które dotyczą Twojej intymności lub innych wrażliwych kwestii. Takie informacje można przekazać tylko osobom do tego uprawnionym, np. psychologowi, policjantowi czy lekarzowi, których obowiązkiem jest zadbanie o Twoje bezpieczeństwo.

Pamiętaj!

- Jeżeli wydarzyło się coś, co Cię niepokoi, ktoś Cię skrzywdził lub przekroczył Twoje granice, możesz o tym powiedzieć pracownikowi DPS, kierownikowi ośrodka lub innej osobie dorosłej, której ufasz. Postaramy się rozwiązać ten problem w taki sposób, abyś był/a bezpieczny/a.
- Każde zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia dziecka jest traktowane poważnie i podlega wyjaśnieniu bez względu na to, czy pochodzi od Ciebie czy od osoby dorosłej.
- Jeżeli obawiasz się o swoje bezpieczeństwo, Twoje zgłoszenie może być anonimowe i Twoja tożsamość nie zostanie ujawniona. Możesz zgłosić sprawę anonimowo na mail: bialystokbud@udsc.gov.pl
- Wszystkie informacje, które przekazesz traktowane są poufnie, chyba, że doszło do sytuacji, w której pracownicy ośrodka mają obowiązek przekazać informacje odpowiednim organom (policja, sąd, pomoc społeczna, itp.).
- W ośrodku istnieją także **zasady bezpiecznego kontaktu między dziećmi**, koniecznie je przeczytaj. Jeśli nie wiesz, gdzie je znaleźć, zapytaj pracownika DPS.
- Jeśli chcesz anonimowo porozmawiać z kimś o swoich sprawach, możesz zadzwonić na numer 116 111 prowadzony przez Fundację Dzieciom Siłę. Telefon, mail i czat **w języku polskim** czynny jest całą dobę, w każdym dniu tygodnia.

W języku **ukraińskim i rosyjskim** telefon i czat działa w każdy dzień w godzinach od 14 do 24. Połączenia są bezpłatne.

ZAŁĄCZNIK nr 18

Skrócona wersja Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem dla dorosłych mieszkańców ośrodków dla cudzoziemców

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM W OŚRODKACH DLA CUDZOZIEMCÓW
PROWADZONYCH PRZEZ URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

INFORMACJE DLA DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW OŚRODKA (WERSJA SKRÓCONA)

Drodzy Dorosli,

Dzieci, które przebywają na terenie ośrodków Urzędu Do Spraw Cudzoziemców mają prawo do szczególnej ochrony i pomocy przysługującej wszystkim dzieciom na mocy Konwencji o Prawach Dziecka, zwłaszcza prawa do ochrony przed wszelkimi formami krzywdzenia.

*W ośrodku obowiązuje **Polityka Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem**. Jest to dokument, który stanowi zbiór zasad i procedur mających chronić dzieci przed krzywdzeniem ze strony dorosłych i rówieśników. Oznacza to, że wszyscy dorośli, w tym mieszkańcy, pracownicy ośrodka, osoby przebywające na terenie ośrodka są zobowiązani do reagowania na krzywdzenie dzieci.*

Dzieckiem jest każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

CZYM JEST KRZYWDZENIE DZIECI:

Krzywdzenie dzieci to każde działanie lub brak działania, które łamie prawa dziecka lub uniemożliwia jego rozwój.

Zabronione jest stosowanie przez dorosłych przemocy fizycznej wobec dzieci, m.in:

- *bicie ręką, pasem i innymi przedmiotami;*
- *bicie po twarzy, głowie i ciele dziecka;*
- *szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami;*
- *kopanie dziecka, potrząsanie nim lub rzucanie, drapanie, szczypanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy/uszy,*
- *zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji,*
- *przypalanie, poparzenie,*
- *zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś,*
- *oraz inne formy przemocy fizycznej, które wywołują ból i naruszają granice ciała dziecka.*

Uwaga! Klapsy to też przemoc!

Zabronione jest stosowanie przez dorosłych przemocy psychicznej wobec dzieci, m.in:

- *wyzywanie, grożenie, szantażowanie;*
- *poniżanie, zawstydzanie, ośmieszanie;*
- *obwinianie, oczernianie, upokarzanie, straszenie;*
- *odrzuwanie emocjonalne (nieodzywanie się do dziecka, ignorowanie, nieokazywanie emocji i uczuć);*

- stawianie wymagań, których dziecko nie może spełnić ze względu na swój wiek i rozwój emocjonalny i fizyczny;
- obarczanie dziecka problemami i obowiązkami dorosłych (opieka nad młodszym rodzeństwem, obmawianie lub nastawianie przeciwko drugiemu rodzicowi, itp.);
- ograniczanie kontaktów z rówieśnikami;
- zakazywanie udziału w aktywnościach służących rozwojowi (chodzenie do szkoły i na zajęcia pozaszkolne).

Zabronione jest stosowanie przez dorosłych przemocy seksualnej wobec dzieci, m.in.:

- całowanie i dotykanie dziecka, jeśli służy to pobudzeniu seksualnemu osoby dorosłej;
- pobudzanie intymnych części ciała dziecka;
- skłanianie dziecka do dotykania części intymnych dorosłego;
- obnażania się przed dzieckiem;
- prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka;
- zmuszanie do oglądania i pokazywanie pornografii dziecku (zdjęć, filmów, rysunków);
- wykorzystywanie zdjęć i filmów z wizerunkiem dziecka do celów seksualnych (prostytucja dziecięca, pornografia);
- stosowanie praktyk i tradycji, które krzywdzą dzieci, jak np. obrzezanie dziewcząt lub małżeństwa dzieci.

UWAGA! Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem poniżej 15 roku życia jest przestępstwem na mocy polskiego prawa i zostanie zgłoszona Policji lub prokuraturze.

Zabronione jest stosowanie przez dorosłych wszelkich form zaniedbania wobec dzieci, m.in.:

- niezapewnienie dziecku bezpiecznego schronienia i opieki (np. dziecko nie ma miejsca do spania i nauki, nie jest ubrane adekwatnie do pogody, jest pozostawiane bez opieki, zwłaszcza dziecko poniżej 7 roku życia);
- zaniedbywanie dziecka w zakresie odżywiania (regularne jedzenie i picie);
- niepodejmowanie leczenia dziecka, w tym brak zadbania o odpowiednie leki i sprzęty np. okulary, aparat słuchowy, dieta w przypadku chorób alergicznych lub metabolicznych (cukrzyca), dokonywanie szczepień;
- niezapewnienie dziecku dostępu do edukacji np. nieposyłanie do szkoły, niezabezpieczanie książek i pomocy szkolnych;
- brak dbania o bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne dziecka;
- wszelkie działania rodziców lub opiekunów sprawiające, że dziecko czuje się niekochane, odrzucone, bezwartościowe, nieakceptowane, ponieważ rodzice nie troszczą się o dziecko, nie wspierają go, nie interesują się jego zdrowiem, odżywianiem ani jego problemami.

Zabronione jest komercyjne wykorzystywanie dzieci we wszelkich formach, m.in.

- handel dziećmi w celach adopcyjnych;
- wykorzystywanie dzieci do żebrani;
- zmuszanie lub zezwalanie na świadczenie usług seksualnych przez dzieci, wykorzystywanie dzieci do nielegalnych transakcji i usług, w tym do pracy lub innych form wykorzystania, z których dorośli czerpie jakiegokolwiek korzyści.

Za stosowanie przemocy wobec dzieci, w tym fizycznej, psychicznej, seksualnej i zaniedbania, polskie prawo przewiduje konsekwencje (w tym karę pozbawienia wolności), które regulują wybrane przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz kodeksu karnego.

OCHRONA DANYCH I WIZERUNKU DZIECKA:

Wykorzystanie danych osobowych dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, itp.) i/lub jego wizerunku (zdjęcia, filmy) może nastąpić tylko wtedy, gdy rodzic/opiekun dziecka wyrazi na to zgodę (w formie pisemnej). Na publikację wizerunku zgodę powinno wyrazić także dziecko.

Oznacza to, że na terenie ośrodka nikt nie ma prawa robić zdjęć, filmować, nagrywać dzieci, bez zgody rodzica/opiekuna i samego dziecka. Dotyczy to zarówno osób z zewnątrz (pracownicy instytucji, organizacji, media, itp.) jak i pracowników i współpracowników ośrodka.

- Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica/opiekuna dziecka nie jest wymagana.
- Rodzicom/opiekunom prawnym dzieci przysługuje prawo do dostępu do danych osobowych dziecka, ich zmiany, sprostowania, uzupełnienia lub ograniczenia przetwarzania.
- W każdym czasie i w dowolnej formie rodzic/opiekun może żądać usunięcia danych dziecka. Jednak nie będzie to dotyczyło przetwarzania danych czy prezentowania wizerunku, które już nastąpiło z powodu wcześniej udzielonej zgody rodzica/opiekuna.
- Rodzic/opiekun może wnieść sprzeciw wobec przetwarzania danych dziecka lub złożyć skargę do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych na adres: **kancelaria@uodo.gov.pl**.

Żadne upublicznione zdjęcie nie może naruszać sfery intymności, godności dziecka ani prezentować dziecka w sytuacjach go poniżających, obraźliwych lub prezentujących je w negatywnym kontekście.

KIEDY PODEJRZEWASZ, ŻE DZIECKO JEST KRZYWDZONE:

- ✓ W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka zadzwoń na policję pod numer 112 i opisz sytuację. Powiadom o tym pracownika lub kierownika ośrodka.
- ✓ Jeśli jesteś świadkiem przemocy wobec dziecka lub podejrzewasz, że jest ono krzywdzone, **koniecznie zgłoś to pracownikowi DPS lub kierownikowi ośrodka**. Możesz to zrobić również mailowo na adres: (adres mailowy danego ośrodka)

Pamiętaj, że:

- każde zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia dziecka jest traktowane poważnie i podlega wyjaśnieniu bez względu na to, czy pochodzi od dziecka, rodzica/opiekuna, pracownika/współpracownika ośrodka;
- jeżeli obawiasz się o swoje bezpieczeństwo, Twoje zgłoszenie będzie anonimowe i Twoja tożsamość nie zostanie ujawniona;
- wszystkie informacje dotyczące podejranej sytuacji traktowane są poufnie, chyba, że doszło do sytuacji, w której pracownicy ośrodka mają obowiązek przekazać informacje odpowiednim organom (policja, sąd, pomoc społeczna, itp.);
- dziecku, które mogło lub zostało skrzywdzone zawsze zostanie udzielona odpowiednia pomoc i wsparcie;
- jeśli Twoje dziecko zostało skrzywdzone na terenie ośrodka, masz prawo domagać się od pracowników ośrodka przedstawienia "Planu pomocy dziecku", który określi, jakie działania pomocowe i zapewniające dziecku bezpieczeństwo zostaną podjęte przez personel ośrodka, przez Ciebie i ewentualnie przez innych profesjonalistów.

UWAGA!

Jeżeli jesteś/byłeś świadkiem krzywdzenia dziecka lub masz wiedzę albo podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone – zgodnie z prawem musisz to zgłosić na policję. Jeżeli z różnych przyczyn nie chcesz lub nie możesz poinformować policji, zgłoś sprawę pracownikowi ośrodka.

W Polsce za niezgłoszenie przestępstwa wobec dziecka grozi kara do 3 lat pozbawienia wolności (Kodeks Karny art. 240; Kodeks Postępowania Karnego art. 304)

Pamiętaj, że możesz być jedyną osobą, która zauważyła, że dziecko potrzebuje pomocy! Twoja reakcja jest bardzo ważna!